

Zhodnocení absorpční kapacity vybraných regionů v rámci regionálních operačních programů ČR

Bc. Jiří Machů

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jiří MACHŮ
Studijní program: N 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj

Téma práce: Zhodnocení absorpční kapacity vybraných regionů
v rámci regionálních operačních programů ČR

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Systematizujte základní poznatky o strukturálních fondech Evropské unie.
- Definiujte základní pojmy vztahující se k problematice regionálního rozvoje a jeho financování pomocí regionálních operačních programů v ČR.

II. Praktická část

- Provedte komparativní analýzu vybraných projektů v rámci zvoleného regionálního operačního programu v ČR.
- Vyhodnoťte realizované projekty z hlediska jejich dopadu na regionální rozvoj.
- Na základě předchozích analýz zhodnoťte absorpční kapacitu vybraných regionů.
- Navrhněte praktické postupy pro zvýšení absorpční kapacity vybraných regionů.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] Hodnocení ROP Střední Morava [online]. [2008] [cit. 2009-11-20]. Dostupný z WWW:
< www.rr-strednimorava.cz/file/459_1_1/<
- [2] KUNEŠOVÁ, H., MRKVAN, R. Evropská unie: Vybrané kapitoly z pohledu ekonomy. 1. vyd. Plzeň: ZCU, 2005. 260 s. ISBN 8070433906.
- [3] Popis řídicích a kontrolních systémů: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava, 2008. 114 s.
- [4] Prováděcí dokument: Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 1. vyd. Olomouc, 2008. 144 s.
- [5] WOKOUN, R. et al. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 448 s. ISBN 8086473805.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: 29. března 2010

Termín odevzdání diplomové práce: 3. května 2010

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA

BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3.5.2010

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá aktuálním zhodnocením absorpční kapacity vybraného regionu v rámci regionálního operačního programu Střední Morava. V oblasti teoretické části se zaměřím na popis regionální politiky na úrovni České republiky a Evropské unie, legislativu regionální politiky, komparaci regionálních operačních programů v České republice a poukázání na regiony se soustředěnou podporou státu. V praktické části provedu popis rozvojových oblastí, dále na ni navazující socioekonomickou analýzu regionu Střední Morava, která bude založena na indikátorech výchozích pro analýzu prioritních os 1. Doprava a 2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu, kde budu vycházet z komparace získaných dat, projektových žádostí a promítnutí těchto žádostí v geografickém informačním systému. V závěru práce vyhodnotím analýzu současné situace a navrhu doporučení na zlepšení stávající situace.

Klíčová slova:

Regionální politika, absorpční kapacita, region Střední Morava, geografický informační systém, doporučení, analýza.

ABSTRACT

This thesis deals with the actual assessment of the absorption capacity of the selected region within the regional operational programme of Stredni Morava region. In the theoretical part I will be aimed in the description of the regional policy in the level of the Czech Republic and of the European Union, in the legislature of the regional policy, comparison of the regional operational programmes in the Czech Republic and pointing to the regions with the concentrated government support. In the practical part I will describe the developing regions, further I will make the pertinent social-economic analysis of the region Stredni Morava, which will be based in the initial indicators for the analyses of the priority issues, firstly the Transport and, secondly the Integrated development and renewal of the region, where I will go out from the comparison of the acquired data, project applications and the reflection of these applications in the geographic information system. At the close of the work I will evaluate the analyses of the present situation and suggest recommendations for enhancement of the present situation.

Key words:

Regional policy, absorption capacity, Stredni Morava region, geographic information system, recommendations, analyses.

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí diplomové práce Ing. Elišce Pastuszkové Ph.D., za její cenné rady a doporučení a konzultantovi diplomové práce PhDr. Martinu Vackovi, za praktické znalosti a cenná praktická doporučení. Děkuji také panu řediteli

Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava Ing. Ivanu Matulíkovi, za možnost spolupráce s úřadem a poskytnutá data.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

OBSAH	9
ÚVOD	11
I. TEORETICKÁ ČÁST	12
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA	13
2 REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	14
2.1 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY EU	14
2.2 PRIORITY EU	15
2.3 STRUKTURÁLNÍ FONDY SE ZAMĚŘENÍM NA EU A ČR	16
2.3.1 EVROPSKÝ FOND REGIONÁLNÍHO ROZVOJE – ERDF.....	16
2.3.2 EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND – ESF	17
2.3.3 FOND SOUDRŽNOSTI (KOHEZNÍ FOND) – CF	18
2.3.4 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA.....	18
2.4 NÁSTROJ PŘEDVSTUPNÍ POMOCI	19
2.5 DOKUMENTY A LEGISLATIVA NA EVROPSKÉ ÚROVNI PRO ROP20	
3 REGIONÁLNÍ POLITIKA ČR	21
3.1 ÚZEMNÍ ČLENĚNÍ ČR	21
3.2 PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007 – 2013	22
3.2.1 CÍLE HSS V RÁMCI ČR	22
3.3 DOKUMENTY A LEGISLATIVA NA NÁRODNÍ ÚROVNI PRO ROP 25	
3.4 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY ČR	26
3.5 REGIONY SE SOUSTŘEDĚNOU PODPOROU STÁTU	29
4 VYMEZENÍ POJMU ABSORPČNÍ KAPACITA	34
II. PRAKTICKÁ ČÁST	36
5 ZAMĚŘENÍ NA VYBRANÝ ROP STŘEDNÍ MORAVA A JEHO VYBRANÝCH REGIONŮ	37
5.1 ZÁKLADNÍ ROZVOJOVÉ OSY A OBLASTI REGIONU	38
5.2 ROZVOJOVÝ POTENCIÁL REGIONU NA ZÁKLADĚ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ	42
5.3 ANALÝZA PRIORITYNÍCH OS ROP STŘEDNÍ MORAVA	47
5.4 ANALÝZA PRIORITYNÍ OSY DOPRAVA	48

5.4.1	STRATEGIE	49
5.4.2	ZHODNOCENÍ ABSORPČNÍ KAPACITY Z POHLEDU PROJEKTOVÝCH ŽÁDOSTÍ	50
5.4.3	ANALÝZA PRIORITYNÍ OSY INTEGROVANÝ ROZVOJ A OBNOVA REGIONU	59
5.4.4	Hlavní problémy zamítnutých žádostí.....	72
5.5	SPOLUPRÁCE FINANČNÍHO TRHU S ŽADATELI O DOTACE ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	86
	ZÁVĚR.....	78
	DOPORUČENÍ	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK.....	85
	SEZNAM PŘÍLOH.....	86

ÚVOD

Pro zpracování své diplomové práce jsem si zvolil téma „Zhodnocení absorpční kapacity vybraných regionů v rámci regionálních operačních programů v ČR“. Důvodem výběru tohoto tématu byla mimo jiné skutečnost, že v rámci předmětu Řízení organizací I. a II. mi bylo umožněno absolvovat praktickou stáž na Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava, jejímž výstupem bylo vydefinované téma. Potřebnost zpracování uvedeného tématu potvrdil při osobních konzultacích také ředitel Úřadu Regionální rady.

Diplomová práce se sestává ze dvou základních částí, a to teoretické části, kde bude využita zejména základní literatura pro zpracování regionální politiky na úrovni ČR a EU a dále literatura spojená s regionálními operačními programy. Cílem praktické části je zjistit zda analyzované prioritní osy 1. Doprava a 2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu, budou naplňovat předem stanovené cíle ROP Střední Morava z pohledu alokované částky za programové období 2007-2013.

V teoretické části se zaměřím na základní pojmy, které souvisejí s řešenou problematikou, poukázání na legislativu, která je spojena s realizací regionální politiky v České republice a Evropské unii. V závěru bude provedena komparace jednotlivých regionálních operačních programů v České republice, a to zejména z pohledu realizace jednotlivých prioritních os a také popis oblastí regionů se soustředěnou pomocí státu.

V praktické části se zaměřím na Region soudržnosti Střední Morava s cílem zhodnotit, zda alokovaná částka na vymezené prioritní osy 1. Doprava a 2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu, je odpovídající z hlediska potenciálu obou zkoumaných regionů. Při postupu analýzy regionu budu vycházet ze zvolených indikátorů, na základě kterých byla alokována částka na zkoumané prioritní osy. Dále provedu analýzu rozvojových oblastí výše uvedených prioritních os z pohledu absorpce regionů, při tomto postupu bude využita komparace dat, projektových žádostí, evaluační zpráva Realizace ROP SM a následné promítnutí jednotlivých projektů v geografickém informačním systému (GIS). Poslední část praktické části je věnována identifikaci hlavních problémů při realizaci projektových žádostí a problémů vyplývajících ze současné spolupráce bankovního trhu s projektovými žadateli.

V závěrečné části budou regiony zhodnoceny z pohledu návrhu doporučení a zhodnocení současné situace, která ovlivňuje realizaci projektů podporované strukturálními fondy Evropské unie.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REGIONÁLNÍ POLITIKA

Regionální politiku lze charakterizovat jako určitou koncepční a cílevědomou činnost jisté veřejné autority (místních a regionálních orgánů, vlád, řídicích orgánů EU) usilující o eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného ekonomického rozvoje a probíhajících strukturálních změn. Hlavním úkolem je korigovat v oblasti ekonomických zdrojů některé důsledky tržního mechanismu, které jsou pro společnost nepřijatelné a mohou v dalším období vést k neúplnému využívání dostupných zdrojů.

Nástroje:

K základním nástrojům regionální politiky patří tradičně zainvestování regionu technickou infrastrukturou. Nástroje jsou zejména zaměřeny na přitažení kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu, stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů, dosídlení či stabilizaci obyvatelstva v regionu a lze je členit do tří hlavních skupin.

Prvním ze tří základních nástrojů jsou makroekonomické nástroje, mezi které řadíme fiskální politiku, monetární politiku a protekcionismus. Užití těchto nástrojů je značně omezeno ostatními cíli národohospodářské politiky, a to např. snižování inflace a vyrovnanost platební bilance.

Druhým nástrojem jsou mikroekonomické nástroje, které ovlivňují rozhodování ekonomických subjektů o jejich lokalizaci. Jde o realokaci pracovních sil (např. výkup nemovitostí nebo podpora při nákupu nového bytu) a realokaci kapitálu (kapitálové subvence, subvence na pracovním trhu, půjčky apod.).

Jako poslední nástroje regionální politiky se uvádí ostatní nástroje, které mají spíše výjimečné použití. Jsou to zejména administrativní nástroje (např. správní rozhodnutí o zastavení ekonomické činnosti nevhodné z hlediska potřeb rozvoje území) a institucionální nástroje (např. regionální rozvojové agentury).¹

¹ WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: VŠE v Praze, Nakladatelství Oeconomia, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7

2 REGIONÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Regionální politika EU neboli také politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je odrazem principu solidarity uvnitř EU, kdy vyspělejší státy přispívají na rozvoj méně rozvinutých států a regionů.

V EU je regionální politika prováděna na několika úrovních, a to:

- nadnárodní (regionální politika prováděná relativně nezávisle přímo EU),
- národní úrovni (silně diferencovaná regionální politika uskutečňovaná jednotlivými členskými zeměmi, postupně však přejímající některá společná pravidla),
- regionální úrovni (ve většině zemí, dlouhodobě posilována).

Hlavní cíl:

K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekonomické a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalosti regionů, jimž se dostává nejmenší podpory.

Obecně tento cíl můžeme shrnout do dvou bodů:

1. Snížení rozdílů v životní úrovni obyvatel jednotlivých regionů a zajištění relativně vyváženého ekonomického a sociálního vývoje tak, aby měl z něho prospěch co největší počet obyvatel EU.
2. Předcházení výrazným novým regionálním problémům, jež mohou být způsobeny strukturálními změnami .

2.1 Nástroje regionální politiky EU

Nástrojů regionální politiky je celá řada. Na základě provedené analýzy území následuje výběr pobídkových stimulů regionální politiky (nástrojů RP). Tyto stimuly (nástroje) mají za úkol zejména podpořit nejméně rozvinuté oblasti, a to např. z hlediska podpory rozvoje infrastruktury, zlepšování životního prostředí apod. Můžeme definovat 5 základních nástrojů RP: kapitálové granty (pokrývající určité % rozpočtových nákladů projektu

), dotace vztahující se k úrokům nebo půjčkám, daňové úlevy, zvýhodněného odpisové sazby, dotace.²

2.2 Priority EU

Mezi základní priority Společenství řadíme tři skupiny: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

Konvergence

Tato priorita zahrnuje méně rozvinuté členské země a regiony, které jsou hlavní součástí politiky soudržnosti. Cílem je snižování disparit mezi jednotlivými členskými zeměmi a regiony v rámci EU. Do tohoto cíle jsou zařazeny regiony, jejichž HDP/ obyvatele je menší než 75% průměru EU. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii).

Programy by měly být podporovány z finančních zdrojů ERDF, ESF a z kohezního fondu v souladu s principy EU, vyplývající ze smlouvy o Společenství.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Na základě analýzy provedené EU (tzv. Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti) o soudržnosti potvrzují, že existují důležité výzvy, jimž čelí všechny členské země. Tyto výzvy vyplývají z rychlých ekonomických a sociálních změn a restrukturalizací, které probíhají ve světovém měřítku.

V rámci kohezní politiky mimo méně rozvinuté členské země a regiony EK zavedla dvojí přístup:

- Prostřednictvím regionálních programů politika soudržnosti pomáhá regionům a regionálním orgánům připravit se a podporovat ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech posílením jejich konkurenceschopnosti a atraktivity.

² WOKOUN, René, et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.

- Prostřednictvím národních programů politika soudržnosti pomáhá lidem připravit se a přizpůsobovat ekonomickým změnám.

Evropská územní spolupráce

Hlavním cílem této priority je harmonická a vyvážená integrace zemí EU, podporující spolupráci při řešení problémů, a to na třech stupních: přeshraniční, nadnárodní a meziregionální. Hlavním fondem financování je ERDF a v zásadě byly zahrnuty do přeshraniční spolupráce všechny regiony (na úrovni NUTS 3).³

2.3 Strukturální fondy se zaměřením na EU a ČR

Strukturální fondy identifikujeme jako finanční nástroje Evropského Společenství, které přispívají k dosažení obecných cílů stanovených v člancích 158 -162 Smlouvy o založení ES. Jedná se o Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti (FS). Podrobnosti o využívání SF jsou stanoveny zejména v následujících předpisech: obecného nařízení Společenství, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999 a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1081/2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení Nařízení (ES) č. 1784/1999.⁴

Prostředky pro podporu z EU jsou rozděleny do 3 fondů regionální politiky a fondy zemědělské politiky:

2.3.1 Evropský fond regionálního rozvoje – ERDF

ERDF je strukturálním fondem, který pomáhá snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů, životní úrovně různých regionů a rozsahem zaostávání nejproblematictějších regionů. Dále podporuje stabilní a trvale udržitelný rozvoj a vytváření trvale per-

³ WOKOUN, René, et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.

⁴ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 206s

spektivních pracovních míst. Podporuje zejména investiční projekty chudších zemí, které označujeme jako „tvrdé,, projekty.

Hlavními oblastmi politiky ERDF jsou:

- Produktivní investice k vytvoření nebo zachování permanentních pracovních míst,
- Infrastruktura: Transevropské sítě (TEN) a regionální infrastruktura
- Endogenní potenciál: Místní rozvoj, malé a střední podnikání
- Technická pomoc
- V oblastech zařazených do Cíle 1 vzdělání a zdraví obyvatelstva

2.3.2 Evropský sociální fond – ESF

ESF je strukturálním fondem, který podporuje zejména neinvestiční projekty chudších regionů, tyto projekty označujeme jako měkké projekty. ESF zaměřuje svou pomoc na strategické dlouhodobé programy, které mají pomoci obzvláště zaostávajícím regionům v celé Evropě zdokonalit a modernizovat schopnosti pracovní síly a posílit tak podnikatelskou iniciativu.

Pět základních oblastí politiky ESF:

- 1) Rozvoj a podpora aktivní politiky na trhu práce:
- 2) Podpora rovných příležitostí pro všechny v přístupu na trh práce (např. zdravotně postižení, etnické menšiny apod.)
- 3) Podpora a zlepšování školení, vzdělávání a poradenství jakožto součástí politiky celoživotního vzdělávání
- 4) Podpora kvalifikované, vzdělané a přizpůsobivé pracovní síly.
- 5) Konkrétní opatření na zlepšení přístupu žen na trh práce a jejich účasti na něm včetně rozvoje jejich pracovní kariéry.⁵

⁵ WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2

2.3.3 Fond soudržnosti (Kohezní fond) – CF

FS není strukturálním fondem a podporuje investiční projekty chudších států, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu. Na rozdíl od strukturálních fondů je tedy podpora rozvoje celého státu. Uvádí se vedle strukturálních fondů, protože je jedním z nástrojů k dosažení sociální a hospodářské soudržnosti.

Z Fondu soudržnosti jsou financovány projekty:

- zaměřené na problematiku životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje,
- společného zájmu v oblasti dopravní infrastruktury, přičemž jsou součástí realizace transevropských sítí.

Mezi hlavní rozdíly mezi SF a FS jsou, že u FS je hlavním cílem snižování hospodářských nerovností mezi členskými státy, na projektech se dohodne Evropská komise a s příslušným členským státem, dotace jsou poskytovány na jednotlivé projekty.⁶

2.3.4 Společná zemědělská politika

Společnou zemědělskou politiku podporuje Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a v České republice se realizuje prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova - EAFRD

EAFRD je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který nepatří mezi strukturální fondy EU a nespadá tak do politiky hospodářské a sociální soudržnosti, nýbrž spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství, lesnictví a k rozvoji venkovských oblastí. V ČR jsou z něj hrazeny projekty předložené do tzv. Programu rozvoje venkova ČR, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR.

EAFRD se skládá ze 4 os, prostřednictvím kterých bude naplněna myšlenka komplexního rozvoje venkova. Díky posílení Společné zemědělské politiky EU se stane jednou z priorit

⁶ WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: VŠE v Praze, Nakladatelství Oeconomia, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7

pro zlepšování životního prostředí, péči o krajinu a podporu podnikání na venkově v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Evropský rybářský fond – EFF

EFF není strukturálním fondem, zahrnuje priority Společenství v oblasti udržitelného rozvoje, definuje rámec podpory Společenství pro udržitelný rozvoj odvětví rybolovu, rybolovných oblastí a vnitrozemského rybolovu.

Nahrazuje Finanční nástroj na podporu rybolovu z programovacího období 2004 – 2006 a je nástrojem Společné rybářské politiky EU. EFF je rozdělen do 5 os, prostřednictvím kterých podporuje jednotlivé projekty. Jsou z něj financovány aktivity týkající se mořského i vnitrozemského rybolovu (např. odbahňování rybníků), podporovány investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizace plavidel, podpora likvidace už nedostačujících plavidel, zlepšování akvakultury a uvádění na trh.⁷

2.4 Nástroj předvstupní pomoci

Nástroj předvstupní pomoci (IPA) je nástrojem pomoci kandidátským zemím a potenciálně kandidátským zemím. Vznikl v lednu 2007, a to sjednocením předchozích programů a finančních nástrojů jako byly PHARE, PHARE CBS, ISPA, SAPARD a CARDS a finančního nástroje pro Turecko.

Pomoc je poskytována prostřednictvím pěti složek:

1. pomoc při transformaci a budování institucí – pro kandidátské země a potenciální kandidátské země západního Balkánu,
2. přeshraniční spolupráce – pro kandidátské země a potenciální kandidátské země západního Balkánu,
3. regionální rozvoj – pro kandidátské země,
4. rozvoj lidských zdrojů – pro kandidátské země,

⁷ EAFRD, EFF. [online]. [cit. 2010-01-30]. Dostupné z WWW: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/e> >

5. rozvoj venkova – pro kandidátské země.⁸

2.5 Dokumenty a legislativa na evropské úrovni pro ROP

Regionální operační programy v České republice vychází z legislativy, jak na úrovni evropské tak na úrovni české legislativy. Jednotlivé regionální operační programy se následně skládají z krajů, které tvoří tyto programy. Na jednotlivé dokumenty regionálních operačních programů je nutno nahlížet v širších souvislostech, protože se skládají z celé škály zásadních strategických programových a koncepčních dokumentů, a to jak na evropské úrovni tak na úrovni české.

Dokumenty:

- Strategické obecné zásady Společenství
- Pracovní dokument pro rozvoj měst
- Zpráva o pokroku v oblasti soudržnosti: K novému partnerství pro růst, zaměstnanost a soudržnost

Legislativa:

- nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, OJ L 210, 31. 7. 2006 (dále „obecné nařízení“),
- smlouva o založení Evropského společenství,
- rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost (2006/702/ES).⁹

⁸ *Nástroje předvstupní pomoci* : [online]. [cit. 2010-01-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8635/sekce/predvstupni-pomoc---ipa/>>

⁹ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 206s.

3 REGIONÁLNÍ POLITIKA ČR

Regionální politika je chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů v ČR. Regionální politika ČR představuje činnost státu a územních samosprávných orgánů, stanovuje hlavní směry a cíle rozvoje (národní i regionální úrovni), vytváří metody a postupy k dosažení těchto cílů a priorit a realizuje se prostřednictvím systémových opatření na podporu regionálního rozvoje.¹⁰

3.1 Územní členění ČR

Území ČR je pro potřeby regionálního rozvoje rozděleno na 14 krajů včetně území hlavního města Prahy a 77 okresů, a to od roku 2000. Okresní úřady byly k 31. prosinci 2002 zrušeny.

Pro potřeby EU, se ČR po dohodě s Eurostatem, stanovily územní jednotky. Takže regionální politika ČR je v současné době rozdělena na územní jednotky, které jsou důsledkem strukturální a regionální politiky EU. Jedná se o územní statistické jednotky, které jsou označovány jako NUTS, a to:

- NUTS 1 – je územní jednotkou typu velkých oblastí (zemí, makroregionů) daného státu (největší regionální srovnávací jednotkou), je obvykle tvořena několika jednotkami v úrovni NUTS 2. V rámci naší země se jedná celé území ČR.
- NUTS 2 – je jednotkou řádově nižší, obvykle odpovídá úrovni středního článku územně správního členění daného státu. V ČR nelze v podstatě pro tuto úroveň použít vyšší územní správní celek, protože některé jsou příliš malé, např. Karlovarský a Liberecký kraj, proto se v podstatě jedná o sdružené kraje.
- NUTS 3 – je jednotkou vesměs odpovídající úrovni nejnižšího územně správního regionu státní správy. V ČR je to 14 krajů.

¹⁰ WOKOUN, René, et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.

- NUTS 4 (LAU I.) – není legislativně vymezena a jako územní jednotka není v řadě států EU určena. V ČR jsou to bývalé okresy.

NUTS 5 (LAU II.) – nejsou legislativně vymezena, je nejmenší lokální jednotkou, zpravidla na úrovni obce.¹¹

3.2 Programové období 2007 – 2013

ČR v programovém období 2007 – 2013 realizuje 26 operačních programů, které splňují cíle HSS EU. V rámci členství ČR v EU může čerpat jednotlivé finanční dotace, a to v rámci jednotlivých strukturálních fondů a na principech schválené Společenským.

3.2.1 Cíle HSS v rámci ČR

V programovém období 2007 – 2013 se regionální politika zaměřuje na 3 cíle:

1. Cíl Konvergence
2. Cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
3. Cíl: Evropská územní spolupráce

Cíl Konvergence

Je rozhodujícím cílem pro strukturální akce EU programového období 2007 – 2013, který do značné míry vychází z cíle 1. programového období 2004 – 2006 (podpora regionů, jejichž HDP na obyvatele, měřený paritou kupní síly je menší než 75% průměru EU-25. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii). Je určen k urychlení ekonomické konvergence nejméně rozvinutých regionů, ke zlepšení podmínek pro růst zaměstnanosti prostřednictvím investic do materiálních a lidských zdrojů, pro inovace a rozvoj společnosti založené na znalostech, pro podporu schopnosti přizpůsobit se ekonomickým a společenským změnám, ochraně životního prostředí a k posílení efektivnosti administrativy. Strategie a zdroje politiky soudržnosti v období 2007 – 2013 se pro-

¹¹ WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2

jevují ve vymezení 3 prioritních cílů: konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.¹²

Tab. 1. Tematické a regionální operační programy (Pramen: strukturální-fondy.cz)

8 Tématických operačních programů	7 Regionálních operačních programů
OP Doprava	ROP NUTS II Severozápad
OP Životní prostředí	ROP NUTS II Moravskoslezsko
OP Podnikání a inovace	ROP NUTS II Jihovýchod
OP Výzkum a vývoj pro inovace	ROP NUTS II Severovýchod
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ROP NUTS II Střední Morava
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ROP NUTS II Jihozápad
Integrovaný operační program	ROP NUTS II Střední Čechy
OP Technická pomoc	

V rámci ČR jsou vyčleněny v cíli Konvergence sedm regionálních operačních programů (ROP) a osm tématických operačních programů, které disponují s určitou výší přidělené finanční částky z EU.

Cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Podpora regionů na úrovni NUTS I. a II. nespádající pod cíl Konvergence. V České republice je to Hlavní město Praha.

Praha převyšuje ekonomickými ukazateli výrazně ostatní části naší republiky roto nespĺňuje kritéria pro příjem prostředků z finančně nejobmějnějšího cíle politiky soudržnosti Konvergence (což je pod 75% HDP průměru EU), jenž je určen na přeměnu ekonomiky méně

¹² Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 206s.

vyspělých regionů a států Společenství ve výkonnější a přibližování úrovně rozvoje různých částí EU.¹³

Spadají sem tedy operační programy: OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.

Oblasti podpory:

- inovace a ekonomika založená na znalostech,
- dostupnost a služby základního ekonomického významu (komunikační sítě) tj. posilování prvků Lisabonské a Göteborgské strategie.

Cíl: Evropská územní spolupráce

Podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III., podél vnitřních a některých vnějších pozemních hranic. Zaměření tohoto cíle vychází z iniciativy Společenství INTERREG.

Uplatňují se zde:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko,
- OP Mezuregionální spolupráce,
- OP Nadnárodní spolupráce,
- Síťový OP ESPON 2013,

¹³ Reg .konkurenceschopnost a zaměstnanost : [online]. [cit. 2010-01-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

- Síťový OP INTERACT II.¹⁴

3.3 Dokumenty a legislativa na národní úrovni pro ROP

Regionální operační programy v České republice vychází z legislativy, jak na úrovni evropské tak na úrovni české legislativy. Jednotlivé regionální operační programy se následně skládají z krajů, které tvoří tyto programy. Na jednotlivé dokumenty regionálních operačních programů je nutno nahlížet v širších souvislostech, protože se skládají z celé škály zásadních strategických programových a koncepčních dokumentů, a to jak na evropské úrovni tak na úrovni české. Níže jsou uvedeny základní dokumenty a legislativa.

Dokumenty:

- Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 (verze červenec 2007).
- Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013.
- Národní lisabonský program 2005 – 2008 / Národní program reforem České republiky.
- Strategie udržitelného rozvoje ČR, regionálního rozvoje ČR, hospodářského růstu ČR 2007 – 2013.
- Politika územního rozvoje ČR.

Legislativa:

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 490/2003 Sb., o vydání Klasifikace územních statistických jednotek (ČRNUTS), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 138/2006 Sb., změna zákonů v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.¹⁵

¹⁴ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd.

3.4 Regionální operační programy ČR

Regionální operační programy v ČR jsou určeny k čerpání finančních prostředků z jednotlivých fondů EU. Každý ROP v rámci ČR je specializován na konkrétní území své působnosti. Výkonnou složkou ROP jsou Úřady Regionálních rad jednotlivých regionů soudržnosti, přičemž jejich nadřazený orgán, kterému jsou odpovědni ze své funkce jsou Regionální rady. Obdobně je tomu i u tématických operačních programů, které mají v gesci jednotlivá ministerstva.

Globálním cílem ROP je urychlení rozvoje regionů ČR, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investice a posílení kvality života obyvatel, při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu.

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Obr. 1. Oblasti NUTS 2 a NUTS 3 v ČR (Pramen: ČSÚ)

Každý regionální operační program má stanoveny své tzv. prioritní oblasti, prostřednictvím kterých bude naplňovat předem stanovený globální cíl. ROP v ČR mají stanoveny své

Olomouc, 2010. 206s.

¹⁵ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 206s.

prioritní oblasti, na základě politiky územního rozvoje, a také v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem, který vychází ze zásad Společenství.

Tab.2 Přehled prioritních os ROP (Pramen : businessinfo)

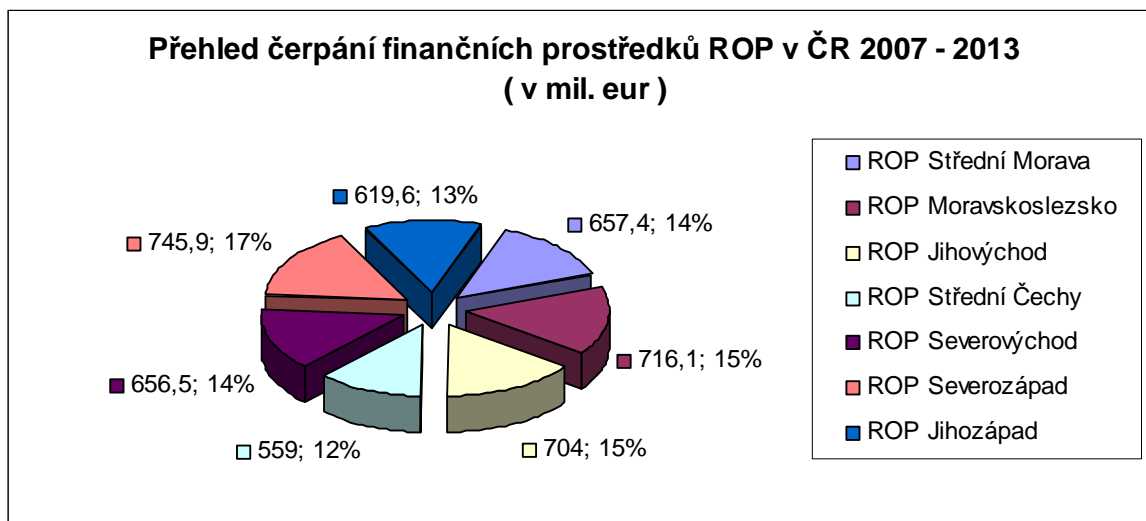
Regionální operační program	Prioritní osy	Finanční alokace (v mil. eur)
ROP Střední Morava	1. Doprava	255,1 mil. €, což je 38,8 %
	2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu	259,0 mil. €, což je 39,4 %
	3. Cestovní ruch	121,6 mil. €, což je 18,5 %
	4. Technická pomoc	21,7 mil. €, což je 3,3 %
ROP Moravskoslezsko	1. Regionální infrastruktura a dostupnost	289,3 mil. €, což je 40,4 %
	2. Podpora prosperity regionu	194,8 mil. €, což je 27,2 %
	3. Rozvoj měst	136,1 mil. €, což je 19,0 %
	4. Rozvoj venkova	71,6 mil. €, což je 10,0 %
	5. Technická pomoc	24,3 mil. €, což je 3,4 %
ROP Jihovýchod	1. Dostupnost dopravy	345 mil. €, což je 49,0 %
	2. Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	134 mil. €, což je 19,0 %
	3. Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel	201 mil. €, což je 28,6 %
	4. Technická pomoc	24 mil. €, což je 3,4 %
ROP Střední Čechy	1. Doprava	290,7 mil. €, což je 52,0 %
	2. Cestovní ruch	100,6 mil. €, což je 18,0 %
	3. Integrovaný rozvoj a obnova venkova	148,7 mil. €, což je 26,6 %
	4. Technická pomoc	19,0 mil. €, což je 3,4 %
ROP Severovýchod	1. Rozvoj dopravní infrastruktury	242,9 mil. €, což je 37,0 %
	2. Rozvoj městských a venkovských oblastí	223,2 mil. €, což je 34,0 %
	3. Cestovní ruch	144,4 mil. €, což je 22,0 %
	4. Rozvoj podnikatelského prostředí	26,3 mil. €, což jsou 4,0 %
	5. Technická pomoc	19,7 mil. €, což jsou 3,0 %
ROP Severozápad	1. Regenerace a rozvoj měst	259,3 mil. €, což je 34,8 %
	2. Integrovaná podpora místního rozvoje	53,9 mil. €, což je 7,2 %
	3. Dostupnost a dopravní obslužnost	269,6 mil. €, což je 36,2 %
	4. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	142,9 mil. €, což je 19,2 %
	5. Technická asistence	20,2 mil. €, což je 2,7 %
ROP Jihozápad	1. Dostupnost center	275,7 mil. €, což je 44,5 %
	2. Stabilizace a rozvoj měst a obcí	201,4 mil. €, což je 32,5 %
	3. Rozvoj cestovního ruchu	123,9 mil. €, což je 20,0 %
	4. Technická pomoc	18,6 mil. €, což je 3,0 %

V rámci jednotlivých prioritních os jednotlivých regionálních operačních programů je největší finanční alokace věnována prioritní ose Dopravní infrastruktura. Tato osa má prostřednictvím finančních prostředků zlepšit stávající stav všech typů dopravy. Základním důvodem jejího zřízení bylo zlepšení dopravní infrastruktury v mezinárodní sféře, lepší dopravní obslužnost, zvýšení bezpečnosti dopravních tepen, lepší napojení okolních destinací na regionálně významná centra. Cílem je dosažení dopravní infrastruktury na úroveň vyspělých členských států Evropské unie.

V prioritní ose 2. obecně pojmenované Integrovaný rozvoj měst a obnova venkova došlo k největší finanční alokaci v ROP Severozápad. Hlavním důvodem takové alokace peněz do této oblasti je dáno významností tohoto ROP. Skládá se z krajů Ústeckého a Karlovarského, vyznačující se oblastí, která má z hlediska Integrovaného rozvoje území a obnovy venkova (zejména zemědělství) příznivé podmínky.

Podpora v ose 3 Cestovní ruch je směřována na široké spektrum infrastrukturních projektů cestovního ruchu, jejichž cílem je zvýšení atraktivity regionu. U těchto projektů bude podporováno zaměření na přilákání tuzemských i zahraničních turistů, výstavba nebo rekonstrukce ubytovacích zařízení, doprovodné služby ubytovacích zařízení a dobrá dostupnost k těmto zařízením, rozvoje turistických informačních center a zvyšování kvality jejich služeb.

V poslední oblasti, která je označována jako prioritní oblast 4. Technická pomoc, je největší množství finanční alokace věnována v ROP Moravskoslezsko, a to s rozdílem 3,2 mil. eur od průměru této prioritní osy v rámci ROP v ČR. Tato osa je obecně rozdělena do dvou oblastí podpory, a to 4.1. Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu a 4.2. Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu.

Obr. 2. Přehled čerpání finančních prostředků ROP v ČR

Na základě výpočtu dat jednotlivých ROP v ČR je největší finanční alokace pro programové období 2007 – 2013 soustředěna do ROP Severozápad, a to v celkové hodnotě 745,9 mil. eur. Celkově bylo na cíle Konvergence ČR alokováno 25,89 miliard eur. Z této částky bylo alokováno na regionální operační programy částka v hodnotě 4,66 miliard eur, což odpovídá grafickému znázornění. Zůstatek finančních prostředků byl rozdělen mezi jednotlivé tematické operační programy, a to v celkové hodnotě 21,23 miliard eur. Hlavním důvodem největší alokace finančních prostředků do toho regionu pramení z jeho postavení, historického vývoje a účelu. Tento ROP se skládá z Ústeckého a Karlovarského kraje, kde se od 70. let soustředil těžký průmysl a těžba surovin. Přes tuto nepříznivou činnost se v současné době region stává multifunkčním regionem vhodný pro rozvoj služeb, řemesel, zemědělství, cestovního ruchu.

3.5 Regiony se soustředěnou podporou státu

Regiony se soustředěnou podporou státu jsou vymezeny na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Zákon rozeznává tyto regiony dle charakteru zaostá-

vání a člení je tak na strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a venkovské regiony.¹⁶

Vláda díky hospodářské krizi předložila nový návrh vymezených regionů s takzvanou soustředěnou podporou státu. Nový návrh zahrnuje územní obvody okresů a územní obvody obcí s rozšířenou působností. Tento nový návrh se vztahuje na období v letech 2010 – 2013 zaměřený na podporu hospodářsky slabších regionů, které budou potřebovat podporu státu. K této změně seznamu potřebných regionů přistoupil stát kvůli zhoršení hospodářské situaci a prudkého nárůstu nezaměstnanosti v některých regionech.

Strukturálně postižené regiony jsou území s vysokým zastoupením těžebního a těžkého průmyslu a vysokým stupněm urbanizace. Jejich průmyslová základna prochází výraznou restrukturalizací spojenou s nadprůměrnou nezaměstnaností. Seznam strukturálně postižených regionů nově zahrnuje území okresu Ústí nad Labem. Zůstávají okresy Most, Chomutov, Teplice, Karviná, Nový Jičín a Sokolov.

Hospodářsky slabé regiony jsou charakteristické nízkou životní úrovní, nízkou hustotou osídlení a nadprůměrnou nezaměstnaností. Mezi hospodářsky slabé regiony Hodonín, Třebíč, Bruntál, Děčín, Jeseník, Přerov, Šumperk, Znojmo, Blansko, Tachovsko.

¹⁶ *Czso.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CB001DAD36/\\$File/137008a2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CB001DAD36/$File/137008a2.pdf)>.

Tab. 3. Vymezení hosp.a strukturálně slabých okresů (Pramen: Ihned.cz)

Staré vymezení regionů mezi 2007 - 2013	
Strukturálně postižené regiony tvoří území okresů (regionů):	Hospodářsky slabé regiony tvoří území okresů (regionů):
Most	Hodonín
Karviná	Znojmo
Chomutov	Třebíč
Teplice	Bruntál
Ostrava-město	Opava
Frydek-Místek	Jeseník
Nový Jičín	Přerov
Sokolov	Šumperk
Nové vymezení regionů v letech 2010 - 2013	Svitavy
Most	Louny
Chomutov	bývalé vojenské újezdy Ralsko a Mladá
Teplice	Nové vymezení regionů v letech 2010 - 2013
Ústí nad Labem	Tachov
Karviná	Hodonín
Nový Jičín	Třebíč
Sokolov	Bruntál
	Děčín
	Jeseník
	Přerov
	Šumperk
	Znojmo
	Blansko

Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností představují okresy a obvody obcí s rozšířenou působností, kde nezaměstnanost značně překračuje průměrnou hodnotu na území celé České republiky. Těchto regionů se týká největší rozšíření a aktuálně zahrnují území okresů: Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Louny, Svitavy, Ostrava-město, Kroměříž a Vsetín. Zařazené obvody s rozšířenou působností jsou Ostrov, Frýdlant, Světlá nad Sázavou, Králíky, Šternberk, Uničiv, Valašské Klobouky a Vítkov. Cílem je posílit rozvojový potenciál regionů a snížit rozdíly mezi ekonomicky silnějšími a problémovými regiony.

Míra nezaměstnanosti v ČR podle údajů ministerstva práce a sociálních věcí v lednu vzrostla na 9,8 procenta z prosincových 9,2 procenta. Loni v lednu činil podíl lidí bez práce 6,8 procenta.¹⁷

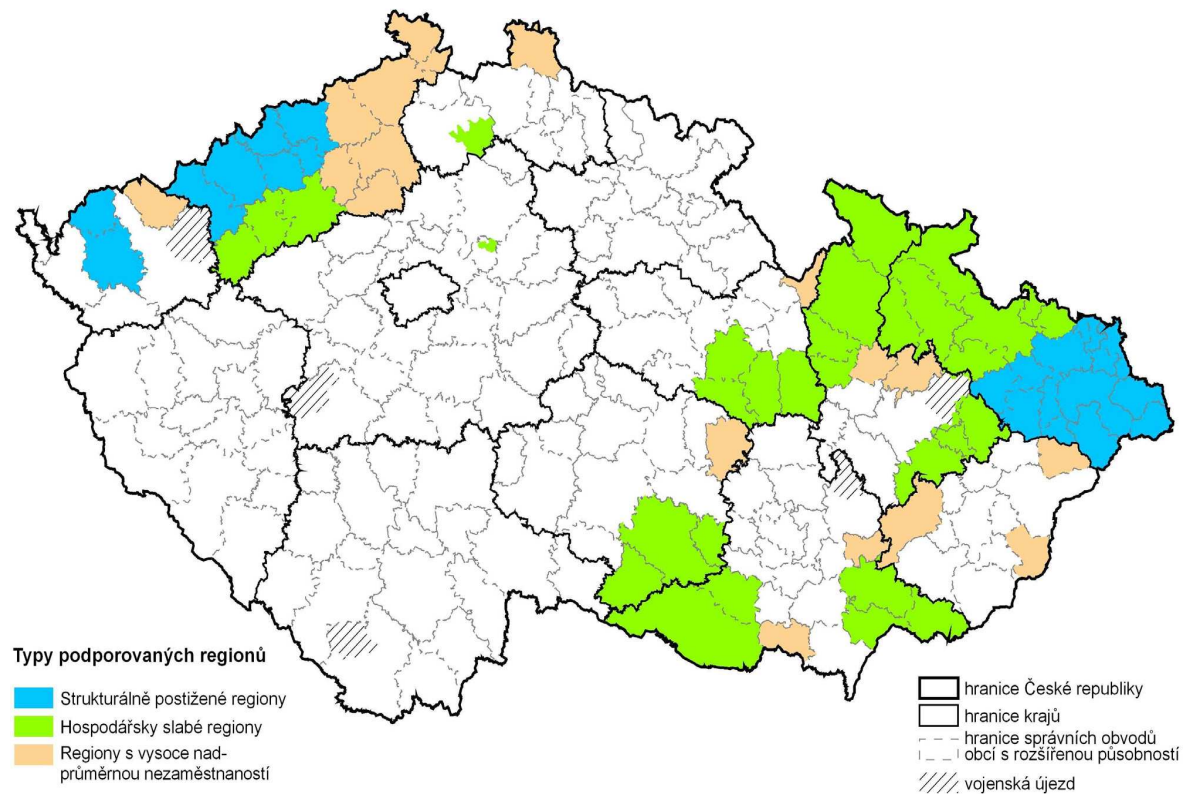
Tab. 4 Vymezení oblastí s nadprůměrnou nezaměstnaností (Pramen: Ihned.cz)

Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností tvoří území	
Staré okresy:	Obce s rozšířenou působností staré:
Děčín	Ostrov
Ústí nad Labem	Frýdlant
Litoměřice	Králíky
Nové okresy:	Bystřice n. Pernštejnem
Česká Lípa	Bučovice
Jablonec nad Nisou	Mikulov
Louny	Šternberk
Svitavy	Uničov
Ostrava-město	Kroměříž
Kroměříž	Rožnov pod Radhoštěm
Vsetín	Valašské Klobouky
	Obce s rozšířenou působností nové:
	Ostrov
	Frýdlant
	Světlá nad Sázavou
	Šternberk
	Uničov
	Valašské Klobouky
	Vítkov

Závěr:

Z výše uvedeného přehledu regionů je patrné, že největší podpora je soustředěna do Ústeckého a Moravskoslezského kraje, kde je celkem 6 okresů přesáhne v roce 2013 hranici 20 let podpory (Bruntál, Chomutov, Karviná, Louny, Most, Ostrava-město a Teplice), a také okresy Třebíč a Znojmo. V rámci jednotlivých krajů se intenzivní soustředěná podpora státu dále týká Jihomoravského, Karlovarského, Olomouckého, Pardubického, Zlínského kraje a pohraničních okresů Jihočeského a Plzeňského kraje. Naopak jediným krajem, ve kterém nebyl v rámci sledovaného období podporován ani jeden okres je Královéhradecký kraj.

¹⁷ Ihned.cz [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: <<http://finweb.ihned.cz/c1-40692770-vlada-vydala-novy-seznam-regionu-potrebuji-cich-podporu-statu>>.

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR v období 2007-2013, (MMR, 2007)

Obr. 3. Oblasti NUTS 3 a NUTS 4 v ČR (Pramen: ČSÚ)

4 VYMEZENÍ POJMU ABSORPČNÍ KAPACITA

Aktivity na podporu zvyšování absorpční kapacity mají zajistit aby jednotlivé regiony soudržnosti v ČR měly kapacitu pro zpracování a realizaci komplexních kvalitních projektů, které budou díky efektivnímu čerpání pomoci ze strukturálních fondů EU účinně řešit potřeby na regionální úrovni.

Cíle absorpční kapacity

Cílem podpory absorpční kapacity je zajistit hladký a efektivní průběh čerpání pomoci z fondů EU prostřednictvím podpory tvorby projektů a kapacit na jejich přípravu, realizaci a administraci, a to zejména na straně žadatelů a konečných příjemců, přičemž tyto projekty by měly svou realizací maximální měrou přispět k rozvoji regionu a naplnění regionálních priorit.

Cílem podpory absorpční kapacity realizované v rámci ROP je zajištění úspěšného čerpání prostředků ze SF EU a to prostřednictvím podpory programu, zajištění odborné připravenosti předkladatelů projektů a pomoci předkladatelům projektů při jejich přípravě v podobě účinné asistence, aby se zvýšily schopnosti příjemců připravovat a následně také úspěšně realizovat projekty na regionální úrovni spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím ROP pro programové období 2007 – 2013.

K naplnění cíle jsou podporovány zejména aktivity zaměřené na posílení absorpční kapacity, vzdělávání všech skupin aktérů na místní a regionální úrovni zapojených do přípravy a následné realizace programu i jednotlivých projektů a zvyšování informovanosti a kvalifikace potenciálních příjemců. Pro účinnou absorpci je zapotřebí vedle kvalitních projektů, které budou odpovídat cílům ROP, také náležitě informovaných žadatelů a příjemců, kteří budou mít fundované znalosti o strukturálních fondech EU, projektovém řízení, budou prezentovány zkušenosti s realizací projektů podpořených z ROP apod. Nedílnou součástí posilování absorpční kapacity budou aktivity související s přípravou na další programové období.

Řízení absorpční kapacity

Základem pro efektivní řízení absorpční kapacity je přesné vymezení a nastavení aktivit, které budou v rámci zvyšování absorpční kapacity realizovány prostřednictvím předložených projektů a dále subjektů, které se jejich realizací budou zabývat. Toto nastavení je velmi důležité z důvodu zamezení duplicitám v poskytované pomoci a také proto, aby při-

slušný subjekt vykonával ty činnosti, na které má potřebnou kapacitu (administrativní, personální apod.), a aby výsledky projektu měly změřitelné a jednoznačné přínosy na schopnost absorpce poskytnutých prostředků v regionu.¹⁸

¹⁸ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 206s.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ZAMĚŘENÍ NA VYBRANÝ ROP STŘEDNÍ MORAVA A JEHO VYBRANÝCH REGIONŮ

Ve své diplomové práci se v rámci hodnocení absorpční kapacity jednotlivých realizovaných projektů zaměřím na ROP Střední Morava. Důvodem je předchozí spolupráce s Úřadem Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava, díky které jsem získal potřebná data z vybraných regionů (tj. Zlínský a Olomoucký kraj). Na základě této spolupráce provedu komparaci dat realizovaných projektů v rámci jednotlivých prioritních os se znázorněním pomocí metody GIS.

ROP SM je orgánem na úrovni NUTS 2, jehož výkonným orgánem je Úřad Regionální rady regionu soudržnosti SM, sídlící v Olomouci. Pod ROP SM spadá Zlínský a Olomoucký kraj. K lepší spolupráci a podpoře absorpční kapacity obou těchto krajů je potřeba koordinace aktivit a výměny informací mezi současně realizovanými projekty. K tomu aby byla zabezpečena úzká součinnost obou krajů a ÚRR byla vypracována rámcová dohoda pro zpracování aktivit jednotlivých projektových žádostí.

S ohledem na naplňování cílů programu je účelné, aby odpovídající část aktivit byla realizována samotnými kraji, a to s ohledem na odpovědnost krajů za rozvoj území daného regionu, včetně řízení a posilování absorpční kapacity. V rámci koordinace pro řízení absorpční kapacity ROP Střední Morava dochází k výměně informací a provázanosti koordinace jednotlivých aktivit mezi oběma kraji a ÚRR v celé škále odpovídajících témat. Je umožněno vytvoření odpovídajících projektových týmů a odborných pracovních skupin dle požadovaných témat. Koordinaci pracovních skupin zajišťuje ÚRR. Jednotlivé krajské úřady zajišťují odpovídající součinnost a spolupráci a přenos informací v rámci krajů.

Cíl a předpoklad diplomové práce:

Cílem diplomové práce je zjistit zda analyzované prioritní osy 1. Doprava a 2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu, budou naplňovat předem stanovené cíle ROP Střední Morava z pohledu alokované částky za programové období 2007-2013. Důvodem výběru analyzovaných os je finanční alokovaná částka, která představuje z celkových 4 prioritních os největší množství.

Chci navrhnout dílčí postupy, které mohou pomoci ke zvýšení absorpční kapacity vybraného regionu v rámci zhodnocených prioritních os. Naplnění cíle mé diplomové práce, je přímo závislé na kvalitativních údajích v dokumentu Realizace ROP Střední Morava.

Předpokladem pro zpracování analýzy absorpční kapacity regionu Střední Morava (základní hodnotící materiál) je zhodnotit prioritní osy, zda jsou dostačující z pohledu alokované finanční částky v jednotlivých osách a čerpání dotačních titulů prostřednictvím projektových žádostí.

Realizace absorpční kapacity

K posilování absorpční kapacity dochází prostřednictvím aktivit, které budou realizovány v rámci prioritní osy 4 Technická pomoc. Hlavní nástroje podpory absorpční kapacity jsou popsány v rámci oblasti podpory 4.2. Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu v prováděcím dokumentu, který je uveden jako jeden z výchozích zdrojů pro diplomovou práci. Z celkového objemu finančních prostředků alokovaných na oblast podpory 4.2 je na celé programové období určená část vyčleněna na financování koordinace integrovaných plánů rozvoje území (jedná se o šest IPRÚ realizovaných na definovaných územích s koncentrovanou podporou cestovního ruchu), které zajišťuje ÚRR na území Olomouckého kraje a Zlínský kraj na území Zlínského kraje.¹⁹

5.1 Základní rozvojové osy a oblasti regionu

Politika územního rozvoje vychází z regionální politiky, která je charakteristická pro každý region. Analýza vychází z rozvojových os a oblastí regionu Střední Morava, které jsou charakteristické pro oblasti, kde se soustřeďují ekonomické aktivity regionu, vyznačují se nižší mírou nezaměstnanosti a příznivé pro nové podnikatelské subjekty a zahraniční investory.

V rámci zhodnocení prioritních os tato analýza politiky územního rozvoje demonstruje obrázek, kde dochází k realizaci hlavních projektových žádostí s cílem vytvořit ekonomicky aktivní region.

Politika územního rozvoje vymezuje rozvojové oblasti a rozvojové osy v lokalitách, v nichž z důvodů soustředění aktivit existují zvýšené požadavky na změny v území (např.

¹⁹ Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2008. 206s.

z důvodů výstavby či posílení infrastruktury, rozvoj průmyslových, logistických a obchodních center, rozvoj občanské vybavenosti apod.)

V těchto rozvojových osách a oblastech jsou soustředěny nejvýznamnější hospodářské aktivity. Z níže uvedené tabulky můžeme díky značné heterogenitě, která je typická pro ČR sledovat výrazné rozdíly mezi sledovanými kraji. Tato analýza vychází ze všech obcí v ČR, a to na základě bodovacího skóre vypovídající o geografické poloze byla zařazena právě do jedné z kategorií (rozvojové osy či oblasti).

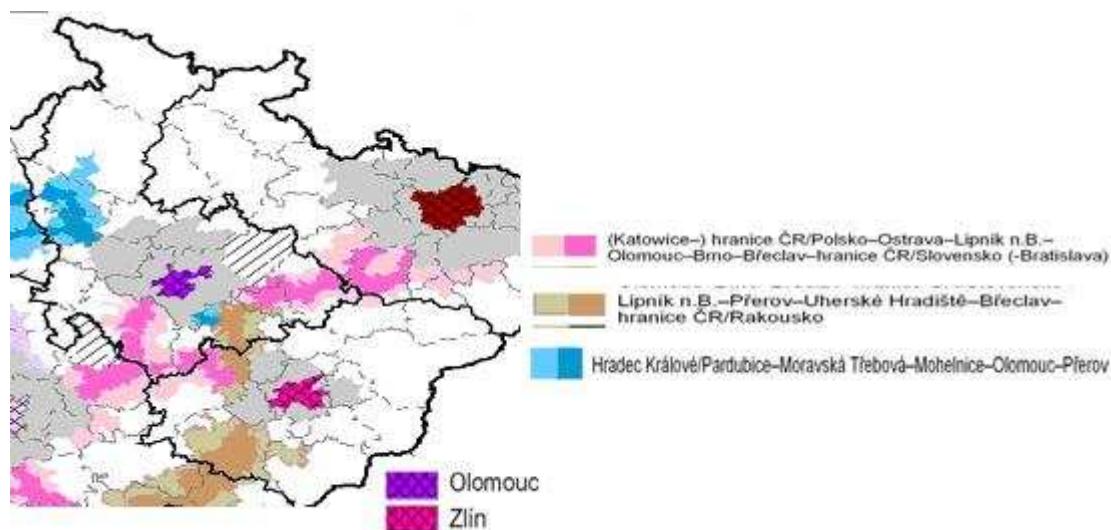
Rozvojové oblasti

Rozvojové oblasti zahrnují obce ovlivněné rozvojovou dynamikou hlavního centra (krajského města – Olomouc, Zlín). Rozvojovou oblast tedy tvoří vlastní centrum a jeho spádové zázemí.

Rozvojové centrum je ztotožněno s administrativním územím krajského města. Administrativní složení regionu je uvedeno v profilu regionu ROP SM.

Spádové oblasti jsou hraničně vymezeny tak, aby se co nejvíce přibližovala jejich vymezení podle politiky územního rozvoje. V této politice nejsou přesně vyjmenovány spádové obce, ale rozsah spádového zázemí je pouze naznačen slovním popisem pomocí znalostí místních podmínek a s využitím výsledků dojížděky za prací.²⁰

²⁰ Czso.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CB001DAD36/\\$File/137008a2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CB001DAD36/$File/137008a2.pdf)>.

Obr. 4. Rozvojové oblasti a osy SM (Pramen:ČSÚ)

Zlínský kraj má v porovnání s Olomouckým krajem menší oblast rozvojového zázemí spádových oblastí v okolí svého centra (Zlín). Ve srovnání s ČR je podprůměrný, přičemž OK má ve srovnání průměrné zastoupení v rozvojovém zázemí spádových oblastí svého centra (Olomouc). Hlavním důvodem je vysoce různorodé území v okolí Zlína, které se vyznačuje zejména nepřehledným a kopcovitým terénem, přičemž Olomouc a jeho okolí se vyznačuje spíše rovným terénem bez větších překážek pro svůj rozvoj (např. podpora obnovy nebo výstavba nové infrastruktury).

Rozvojové osy

Regionem Střední Morava prochází několik rozvojových os. Obecně rozvojové osy zahrnují obce, v nichž existují požadavky na změny v území vyvolané dopravní vazbou na existující nebo připravované kapacitní silnice při rozvoji center osídlení. V případě křížení prostorových os přes obce, může být daná obec zařazena pouze do jedné z os.

Území se silnějším vlivem osy (bezprostředně ovlivněné dopravní tepnou) zahrnuje všechny obce, na jejichž katastru se tato tepna (dálnice, většina rychlostních komunikací, významné železniční trati) nachází.

Území se slabším vlivem osy zahrnuje soubor obcí nezařazených do předchozí kategorie a splňujících následující podmínky: pro bývalá okresní města – časová dostupnost nejbližšího dálničního sjezdu do 25 minut (je-li osa postavena na vlivu dálnice), popř. dostupnost železniční stanice či sjezdu z rychlostní komunikace do 20 minut (je-li osa postavena na vlivu železnice či rychlostní komunikace), pro sídla správních obvodů obce s rozšířenou

působností (ORP) – dálniční sjezd do 20 min., železniční stanice či sjezd z rychlostní silnice do 15 min. a pro ostatní obce - dálniční sjezd do 15 min., železniční stanice či sjezd z rychlostní silnice do 10 min.²¹

Rozvojová osa je tedy zpravidla vytvořena podél dálnice, rychlostní komunikace či významného železničního tahu. Podstatné je, že jsou brány v úvahu jen komunikace již stávající, nikoliv teprve plánované.

Tab. 5. Rozvojové osy v regionu ROP SM (Pramen: ČSÚ)

Rozvojová osa	Vliv ¹	Dotčené kraje	Osa celkem		
			počet obcí	rozloha km	Obyvatelstvo v tis.
Lipník n.B.–Přerov–Uherské Hradiště–Břeclav–hranice ČR/Rakousko	S,Ž	JHM,OLK,ZLK	116	1 397	286,5
(Katowice–) hranice ČR/Polsko–Ostrava–Lipník n.B.–Olomouc–Brno–Břeclav–hranice ČR/Slovensko (-Bratislava)	D,R, S,Ž	JHM, OLK, ZLK, MSK	188	2 407	422,8
Hradec Králové/Pardubice–Moravská Třebová–Mohelnice–Olomouc–Přerov	R,S, Ž	PAK, OLK	157	1 630	220,6
Rozvojová osa	Vliv	Dotčené kraje	z toho území přímo ovlivněné osou		
			počet obcí	rozloha km	Obyvatelstvo v tis.
Lipník n.B.–Přerov–Uherské Hradiště–Břeclav–hranice ČR/Rakousko	S,Ž	JHM,OLK,ZLK	38	638	183,8
(Katowice–) hranice ČR/Polsko–Ostrava–Lipník n.B.–Olomouc–Brno–Břeclav–hranice ČR/Slovensko (-Bratislava)	D,R, S,Ž	JHM, OLK, ZLK, MSK	73	1 136	263,9
Hradec Králové/Pardubice–Moravská Třebová–Mohelnice–Olomouc–Přerov	R,S, Ž	PAK, OLK	62	759	130,5

1- S-silnice 1.třídy, Ž-významné železniční tratě, D-dálnice, R-rychlostní silnice

²¹ Czso.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CB001DAD36/\$File/137008a2.pdf>.

5.2 Rozvojový potenciál regionu na základě vybraných indikátorů

Tato podkapitola je zaměřena na vymezení hlavních indikátorů, které jsou základním nástrojem měření plnění celkových cílů operačních programů, neboť umožňují monitorovat realizaci programu a hodnotit jeho výkonnost vzhledem ke stanoveným cílům jednotlivých prioritních os, které naplňují globální cíl.

Tento systém indikátorů je možno využít pro charakteristiku sociálně ekonomického prostředí, ve kterém jsou cíle realizovány. Dále pro využití monitorovací funkce, kde hlavní úkol připadá na indikátory výstupu, kterými jsou sledovány aktivity realizované jednotlivými opatřeními a indikátory výsledku u těch opatření, kde je možno průběžně hodnotit důsledky realizace projektů (indikátory výstupu např. délka nových silnic, počet podpořených projektů na rozvoj vybraných měst; indikátory výsledku např. hlukové zátěže obyvatel, počet uživatelů majících prospěch z regenerovaných a revitalizovaných území). V poslední řadě může sloužit pro využití evaluační funkce, do kterého vstupují všechny indikátory, z kterých lze odvodit úspěšnost programu. Nejdůležitější jsou v této oblasti indikátory dopadu, které slouží pro hodnocení za delší časový úsek a mohou být základem pro strategická rozhodnutí (indikátory dopadu např. počet nově vytvořených pracovních míst, snížení míry nezaměstnanosti mladých).

Základním účelem těchto indikátorů je poskytnutí základních měřitelných informací o kontextu sociálně-ekonomické situace sledovaného prostředí, v jehož rámci má dojít k naplnění globálního cíle a specifických cílů. Globálním cílem je, zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu soudržnosti Střední Morava a životní úrovně jeho obyvatel ve svém komplexu.

Standardním vyjádřením ekonomické vyspělosti je využívání ukazatele HDP, jenž doprovází na sebe navazující další ukazatele, které znázorňují situaci regionu, řadíme sem: trh práce, obyvatelstvo, zdravotnictví, cestovní ruch, sociální zabezpečení. Tyto ukazatele nám poskytují přehled o základní struktuře regionu , jeho vyspělosti, zabezpečení a hospodář-

ském růstu. Jednotlivé indikátory jsou zobrazovány v časových řadách, které směřují ke snižování mezery proti úrovni průměru ČR a následně průměru EU.²²

Tab. 6. Výběr základních indikátorů (Pramen: ČSÚ)

²² Programový dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 216s.

Indikátor	Měrná jednotka	Rok	ZK	OK	Střední Morava	ČR
HDP						
HDP na obyvatele v PPS	PPS	2008	16 350	14 787	15 536	19995,9
Regionální HDP na 1 obyvatele, EU27 = 100	%	2008	64,8	61,0	62,4	80,3
Regionální HDP na 1 obyvatele, ČR = 100	%	2008	81,8	74,0	77,7	100
Trh práce						
Míra ekonomické aktivity 15+	%	2008	57,9	57,0	57,4	58,5
Míra registrované nezaměstnanosti	%	2008	6,1	6,9	6,5	6,0
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	2008	22 744	23 866	23 318	25 714
Obyvatelstvo						
Střední stav obyvatelstva	osoby	2008	591 087	641 822	1 232 909	10 429 692
Celkový přírůstek obyvatel	osoby	2008	632	346	978	86412
Index stáří	%	2006	110,8	107,1	108,8	105,1
Podíl obyvatelstva ve městech	%	2006	61,1	57,5	59,1	70,1
Migrační přírůstek/úbytek	%	2008	0,63	-0,53	0,03	6,88
Cestovní ruch						
Hromadná ubytovací zařízení	počet	2008	352	357	709	7705
Kapacita ubytovacích zařízení cestovního ruchu – lůžek	počet	2008	20 926	20 553	41 479	466 832
Podíl návštěvnosti hostů v ubytovacích zařízeních regionu na návštěvnosti ČR (mimo Prahu)	počet	2008	1 682 314	1 541 368	3 223 682	27 108 883
Zdravotnictví						
Lékaři v zařízeních ambulantní péče na 10 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	25,8	30,2	28,1	30,2
Lékaři v nemocnicích na 10 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	13,1	16,2	14,7	17,6
Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	5,4	5,4	5,4	6,1
Průměrná pracovní neschopnost	%	2008	6,1	5,6	5,8	5,2
Sociální zabezpečení						
Příjemci důchodů celkem	osoby	2008	162585	170429	333014	2754011
Průměrný důchod	Kč	2008	9430	9377	9402	9638

Obyvatelstvo

Základním charakteristickým znakem pro obyvatelstvo je jeho kontinuální úbytek, který je každoročně více viditelný. Tento trend se od roku 2005 obrátil, ale dle mého názoru jen krátkodobě, protože silná generace z období 70 let v současné době zvyšuje porodnost. Proto došlo k navýšení počtu obyvatel, a to ve ZK o 945 obyvatel a v OK o 2661 obyvatel.

Dalším znakem demografického vývoje je stárnutí obyvatelstva, což potvrzuje index stáří, který naznačuje na děti ve věku 0 – 14 let připadá stále více osob nad 65 let. Tento vývoj zejména zatěžuje sociální systém státu a hrozbu pro stávající generaci, což vyžaduje změnu důchodového systému, který se neustále odkládá.

Převážná část obyvatel žije ve městech a jejich příměstských oblastech, které jsou v blízkosti krajských měst. Hlavním důvodem se domnívám je dojíždka za prací, z čehož plyne i silnější koncentrace rodin v okolí těchto center z důvodů aktivního vyžití a vyplnění volnočasových aktivit.²³

Cestovní ruch

V rámci OK nachází 24 obcí s velmi vysokým potenciálem cestovního ruchu v oblasti přírodního subsystému. Drtivá většina těchto obcí se nachází v oblasti na Jesenicku, Přerovsku, Litovelsku, Plumov na Prostějovsku a Šumperku. Do oblasti kulturního subsystému spadají zejména velká města nebo obce s historickými památkami (Velké Losiny a lázněmi (Lipová), mezi města patří zejména Olomouc a Jeseník.

V kulturním subsystému představuje vysoký potenciál kraje především množství kulturních a historických atraktivit, mezi které patří hrad Buchlov spolu se zámkem a zahradou v Buchlovicích nebo zámek v Kroměříži.

Podrobně byla tato oblast zpracována ve studii Ústavu územního rozvoje Brno, která vycházela z ohodnocení jednotlivých obcí s ohledem na využití území pro cestovní ruch na základě přírodních podmínek, tzv. přírodní subsystém a možnost kulturního vyžití návštěvníků, tzv. kulturní subsystém.

²³ Czso.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/p/13-7235-07>>.

Trh práce

Nejhůře postižené oblasti v rámci ROP SM jsou Jesenicko, severní oblasti – Zábřeh, Mohelnice a Šumperk, Valašsko Kloboucko a Holešovsko. K oblastem poskytující pracovní příležitosti patří oblasti Olomouc, Zlín. V oblastech mimo krajská centra můžeme registrovat mírný růst pracovních příležitostí v oblastech Slavičín, Otrokovice nebo Litovel. V rámci ekonomické aktivity se ROP SM drží celorepublikového srovnání, což v oblasti nezaměstnanosti nemůžeme pozorovat.

Ekonomika regionu

Ekonomika regionu soudržnosti Střední Morava je v rámci svého potenciálu mírně podprůměrná ve srovnání s ČR. Největší rozvoj podnikatelských aktivit a nových podnikatelských subjektů byl v roce 2005, kdy bylo hospodářství jak v ROP SM, tak i v rámci celé republiky v období konjunktury.

Nejvyšší rozdíly jsou v rámci kategorizace ze všech tří základních sektorů ekonomické činnosti vyjadřuje primární sektor (odvětví zemědělství, myslivosti a rybolovu). V oblasti ZK kraje se nejvyšší hodnota zaměstnanosti v tomto regionu vyznačuje v obvodech Holešov, Kroměříž a Valašské Klobouky. V OK je nejvyšší hodnota v obvodu Konice. Nejnižší hodnota zaměstnanosti v tomto sektoru se nachází v okolí krajských měst a měst s průmyslovým zastoupením. V oblasti sekundárního sektoru je zastoupení v rámci ZK zejména v obvodech Otrokovice a Rožnov pod Radhoštěm a v oblasti OK jsou to obvody zejména Přerov, Šumperk a Litovel. V oblasti terciárního sektoru má největší zastoupení z pohledu zaměstnanosti obvod Luhačovice, Zlín, Kroměříž a v OK jsou to obvody Hranice, Šternberk, Přerov a Olomouc.

V současné době se, ale v rámci krize ruší některé podnikatelské subjekty, které nedokáží obstát v takových ekonomických podmínkách. Za aktuální zprávu z ekonomického prostředí můžeme zmínit OP Prostějov, který i přes svou dlouholetou tradici a zastoupením svých prodejen v zahraničí nedokázal vzdorovat současné krizi, i když se s problémy potýkal dlouhodobě, krize je jedna z částí, která vedla téměř ke konsolidaci tohoto podniku.

Potenciál regionu existuje v možnosti přilákání zahraničních investorů do regionu, a to zejména do oblastí bývalých průmyslových areálů. Příkladem je bývalý průmyslový areál Slavičín, který byl odkoupen zahraničním investorem a v současné době zde probíhá postupná revitalizace území.

Brzdou tohoto rozvoje je stav infrastruktury, pro kterou je ze strukturálních fondů vyčleněna nejvyšší finanční alokace, která by měla podpořit rozvojový potenciál regionu.

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

V OK je zdravotní péče koncentrovaná především v 9 nemocnicích a v 7 odborných léčebných ústavech a 5 léčebnách pro dlouhodobě nemocné. Ve ZK je zřízeno 11 nemocnic a 7 odborných léčebných ústavů včetně detašovaných pracovišť, z nichž 4 jsou léčebnami pro dlouhodobě nemocné. Míra kvality poskytování zdravotní péče odpovídá hodnocení sociální oblasti.

V oblasti sociální péče je v OK a ZK na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností k dispozici pouze počty zařízení sociální péče a jejich kapacity. Jedná se o zařízení spravovaná krajem a o zařízení spravovaná obcemi. Ústavy sociální péče, domovy důchodců a obdobná zařízení nebyla budována na územním principu, jejich spádovost přesahuje hranice správních obvodů.²⁴

5.3 Analýza prioritních os ROP Střední Morava

ROP Střední Morava je regionem soudržnosti, který ke splnění svého globálního cíle má vymezeny 4 prioritní osy a 13 oblastí podpory. V rámci analýzy prioritních os se zaměřím zejména na dvě prioritní osy, a to osu Doprava a osu Integrovaný rozvoj a obnova regionu. K analýze těchto dvou os naznačuje největší finanční alokace, která z hlediska absorpční kapacity regionu patří k hlavním znakům jejího zhodnocení. Důležitost těchto os v rámci politiky územního rozvoje naznačují oblasti podpory, které vedou ke zvýšení konkurenceschopnosti regionu, jeho celkového udržitelného rozvoje, zvýšení atraktivity apod. Další dvě prioritní osy Cestovní ruch a Technická pomoc jsou z hlediska rozvoje regionu jeho nedílnou součástí, aby se region soudržnosti Střední Morava v roce 2013 vyznačoval ekonomickou vyspělostí, konkurenceschopností a životní úroveň v jeho komplexu odpovídal průměru EU.

²⁴ *Czso.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/krajske_rocenky>.

Tab. 7. Přehled prioritních os (Pramen:ROP SM)

Číslo priority	Název priority	Fond	Příspěvek společenství + státní rozpočet v Kč	Příspěvek společenství + státní rozpočet v %
1	Doprava	ERDF	7391068922	38,8
2	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	ERDF	7271466137	39,4
3	Cestovní ruch	ERDF	3566084064	18,5
4	Technická pomoc	ERDF	662616984,9	3,3
	CELKEM		18 891 236 108	100

V analýze budu vycházet zejména ze Zprávy o realizaci ROP SM pro monitorovací výbor, poskytnutých materiálů ze Zlínského a Olomouckého kraje (Oddělení absorpční kapacity), dat poskytnutých z ÚRR a z dokumentu Analýza ROP SM. Analýza ROP SM bude hodnotit absorpční kapacitu regionu z pohledu výše vymezených prioritních os. Cílem mé analýzy bude zhodnocení absorpční kapacity regionu soudržnosti ROP SM z pohledu, zda vymezené finanční alokace budou dostačující z pohledu absorpce regionu tj. z pohledu počtu podávaných projektových žádostí, počet realizovaných žádostí a dosavadní čerpání vymezených finančních prostředků z celkově vymezeného rozpočtu a v poslední řadě plnění jednotlivých cílů prioritních os a jejich podoblastí směřujících k naplnění globálního cíle. To vše bude promítnuto za období od 1.1.2007 do 10.2.2009.

5.4 Analýza Prioritní osy Doprava

Cílem analýzy této prioritní osy je zhodnocení, zda finanční alokovaná částka je z pohledu potenciálního rozvoje regionu dostačující. Dále jaké jsou hlavní přednosti regionu, a v kterých částech regionu je třeba dokončit realizované projekty s následným celkovým zobrazením projektových žádostí v programu GIS a doporučené postupy pro zlepšení absorpční kapacity regionu včetně zhodnocení stávající situace.

Struktura osy Doprava

1.1. Regionální dopravní infrastruktura

1.1.1 Silnice II. a III. třídy

1.1.2. Letiště

1.2. Veřejná doprava

1.2.1. Rozvoj integrovaného dopravního systému, přestupní terminály a zastávky

1.2.2. Obnova vozidel železnic

1.2.3. Obnova drážních vozidel, trolejbusy, tramvaje

1.2.4. Obnova vozidel v systému veřejné dopravy

1.3. Bezmotorová doprava

5.4.1 Strategie

Strategie této osy vychází z její struktury, která je vymezena na 3 oblasti podpory, a to Regionální dopravní infrastruktura, Veřejná doprava a Bezmotorová doprava.

Úspěch strategie vyjadřují specifické cíle prioritní osy, které jsou naplňovány jednotlivými oblastmi podpory. Celkově se skládá ze tří cílů, které směřují naplnění globálního cíle.

Cíl 1: Zvýšení kvality dopravní infrastruktury uvnitř regionu a jejího napojení na neregionální dopravní síť modernizací regionální sítě silnic II. a III. třídy, tj. oblast podpory Regionální dopravní infrastruktura. Podpora v tomto cíli bude zaměřena zejména na takové komunikace, která propojují centra regionu, a dále tvoří spojnice těchto center s méně rozvinutým venkovským územím. Hlavní pozornost bude věnována rekonstrukci krytu vozovek, odstraňování kritických míst, modernizace vozovek na zvyšování kapacity přetížených komunikací, ve venkovských oblastech bude rekonstrukce vozovek doprovázena úpravami nevyhovujícího trasování, přičemž je zde nezbytné dodržet napojení na nadregionální silniční síť apod.

Cíl 2: Zajištění kvalitního a spolehlivého systému veřejné dopravy v regionu modernizací a integrací jednotlivých druhů dopravy, tj. oblast podpory Veřejná doprava. Tato oblast má za úkol zajistit vzájemné propojení center metropolitních a venkovských oblastí a dále propojení těchto center se svým zázemím. Prostřednictvím veřejné dopravy se umožní snížení zatížení městských center automobilovou dopravou, dále umožní obyvatelům venkovských oblastí dojíždět do hospodářských center a zároveň budou moci obyvatelé městských center vyjíždět do venkovských oblastí za rekreací. Dále zde bude intervence věnována budování nových zastávek, jejich oprav a budování přestupních terminálů.

Cíl 3: Zvýšení kvality infrastruktury pro bezmotorovou dopravu, tj. oblast podpory Bezmotorová doprava. Poslední oblastí intervence v rámci prioritní osy bude podpora rozvoje infrastruktury pro bezmotorovou dopravu, a to ve vazbě na zvyšování bezpečnosti dopravy a jejich účastníků nebo na podporu omezování automobilové osobní dopravy. Na území městských aglomerací tak bude podpora směřována zejména do výstavby segregovaných cyklistických stezek pro každodenní dojíždění převážně souběžných s frekventovanými komunikacemi. Zároveň bude podporována úprava některých nevyhovujících a nebezpečných úseků pěších stezek.²⁵

5.4.2 Zhodnocení absorpční kapacity z pohledu projektových žádostí

V období od 1.1.2007 do 10.2. 2009 došlo k podání projektových žádostí v celkovém počtu 107 a s celkovou požadovanou dotací 3 018,16 mil. Eur. Na tuto prioritní osu bylo vymezeno 7 391 068 922Kč při kurzu 26,63 Kč/Eur (dle predikce MF ČR pro rok 2009).

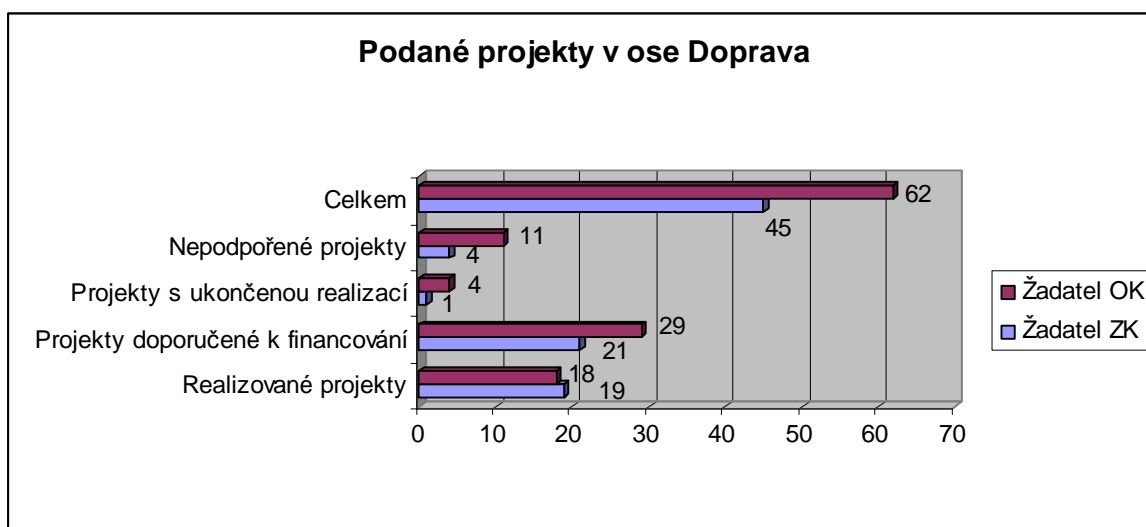
15 projektů bylo zamítnuto, 5 projektů bylo dokončeno, 50 projektů je doporučeno k financování a 37 projektů je realizováno. V rámci podaných projektů byly vyhlášeny výzvy ve všech třech oblastech podpory, prioritní osy Doprava. Žádosti byly podány v oblasti 1.1.1. Silnic II. a III. třídy, 1.2.1. Rozvoj integrovaného dopravního systému, přeštní terminály a zastávky a 1.3. Bezmotorová oblast.

Hlavní důvody nepodpořených projektů jsou souhrnně uvedeny na konci těchto dvou analyzovaných prioritních os Doprava a Integrovaný rozvoj a obnova regionu.

Z grafu lze konstatovat, že aktivnější v podávání žádostí o získání dotací je Olomoucký kraj. Domnívám se, že hlavním důvodem je terén OK, který se vyznačuje v oblastech hlavních dopravních tepen dobře přístupným, přičemž pro ZK je terén těžce přístupný zejména z východní části směrem ke krajskému centru.

²⁵ Programový dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 216s.

Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 89,4 % požadované dotace. Z celkové alokace na tuto prioritní osu zbývá rozdělit 4 398,64 mil. Kč

Obr. 5. Porovnání projektů v prioritní ose Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)

Každá prioritní osa je hodnocena na základě indikátorů, jejichž smyslu využití při hodnocení osy je věnována část v kapitole rozvojový potenciál regionu. Na základě těchto indikátorů lze pozorovat, do jaké míry jsou vymezené finanční alokace plněny, tedy jeden z prvků pro zhodnocení absorpční kapacity regionu.

V prioritní ose Doprava je míra plnění indikátorů, tj. počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (95,83%) neodpovídá předpokladu čerpání celkové alokace (36,5 %), což je zejména způsobeno tím, že doposud nebyly vyhlášeny výzvy na podoblasti podpory 1.1.2. Letiště, 1.2.2. Obnova vozidel železnic, 1.2.3. Obnova drážních vozidel a 1.2.4. Obnova vozidel v systému veřejné dopravy, ve kterých se předpokládá předložení malého počtu projektů s vysokým finančním objemem. Po vyhlášení těchto výzev se očekává přiblížení míry plnění indikátorů vzhledem k celkové vymezené finanční alokaci.

Indikátor 1.1.1. Silnice II. a III. třídy je plněna na 78,5 % při jeho cílové hodnotě v programovém dokumentu, jehož čerpání je v hodnotě 1 880,2 mil Kč. Celková částka na tuto podoblast je vymezena ve výši 4 146,77 mil. Kč (což je 45,34% čerpání z celkové alokace). Míra plnění tohoto indikátoru z pohledu délky rekonstruovaných kilometrů silnic je relevantní, protože rekonstrukce silnic jsou nákladově méně náročné než vytvoření nových silnic. Proto je plnění indikátoru Délka nových silnic II. a III. řádu plněna jen na 7,29% a je třeba zde uvolnit větší finanční alokaci, aby došlo k jeho naplnění. V následujících vý-

zvách by mělo se mělo soustředit tedy zejména na výstavbu nových silnic než na jejich rekonstrukci, tak aby došlo k naplnění stanovených indikátorů a předešlo se tak možným problémům. Hodnota indikátoru Přírůstek počtu obyvatel obsluhovaných zlepšenou veřejnou dopravou je zkreslenou hodnotou, protože se jedná o realizaci pouze jednoho projektu, který jej naplňuje z 92%. Zde je nutná změna analýzy výpočtu projektu.²⁶

Vzhledem k tomu, že finanční alokace na jednotlivé oblasti či podoblasti podpory není stanovena závazně, vzniká další prostor pro přesun finančních prostředků, a to na základě rozhodnutí Výboru Regionální rady, např. ve vazbě na hospodářskou krizi.

Kód indikátoru	Název indikátoru	Hodnota u schválených projektů a projektů v realizaci	Cílová hodnota v ROP Střední Morava	Předpoklad plnění v % k 10.2.2009
511100 Core 13	Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy	92	96	95,83
610102 Core 16	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy v km	92,63	118	78,50
610101 Core 14	Délka nových silnic II. a III. třídy celkem	1,02	14	7,29
610112	Délka nových a rekonstruovaných cyklostezek	88,95	107	83,13
610108	Podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic	1,91	2,7	70,74
610212 Core 22	Přírůstek počtu obyvatel obsluhovaných zlepšenou veřejnou dopravou	510 671	240 000	212,78
610241	Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	0	60	-
610300	Počet odbavených cestujících na regionálním letišti	0	15 000	-
520100 Core 1	Počet nově vytvořených pracovních míst	0	6	-
Celková výše dotace u schválených projektů v mil. Kč				2 697,11
Celková výše prostředků na prioritní osu pro období (2007-2013) v mil. Kč				7 391,75
Celková výše prostředků na prioritní osu pro období (2007-2013) v mil.EUR				277,57
Kurz Kč/EUR				26,63
Zbývající disponibilní zdroje v mil.Kč				4 694,64

Obr. 6. Přehled plnění indikátorů u schválených projektů (Pramen:Zpráva o realizaci ROP SM)

Indikátor 1.1. Regionální a dopravní infrastruktura

²⁶ Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_relalizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf>.

V rámci této oblasti podpory došlo k vyhlášení výzev v 56 podoblastech podpory z celkových 49. Z celkové alokace došlo k čerpání 45,34 % finančních prostředků, což je způsobeno zejména doposud nevyhlášenými výzvami v podoblasti podpory: 1.1.2. Letiště, a také množstvím zamítnutých žádostí, jejichž problémům je věnována část – Hlavní problémy zamítnutých žádostí.

Podoblast podpory 1.1.1. Silnice II. a III. třídy

V této podoblasti podpory došlo k předložení celkem 56 projektů, z čehož bylo schváleno 49 projektů, a to o celkové částce 1 880,20 mil. Kč. Z celkově alokované částky bylo čerpáno 45,34 %, zbývá tedy ještě nadpoloviční podíl z celkové alokované částky na tuto podoblast. Hlavním důvodem, proč došlo k takovému čerpání je zejména doposud nevyhlášená výzva na podoblast 1.1.2. Letiště.

Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 45,34 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 6,2 % neúspěšnost podaných projektů.

Vyhlášené výzvy byly zaměřeny zejména:

- Stavební úpravy a případné rozšíření, modernizace a výstavba souvislých úseků silnic II. a III. třídy a ve vazbě na ně i úseků místních a účelových komunikací (zajištění dostupnosti center a napojení hlavních silničních tahů).
- Odstraňování nebezpečných míst na silnicích II. a III. třídy a ve vazbě na to i na místních a účelových komunikacích.
- Zlepšení napojení rozvojových průmyslových areálů a objektů na regionální síť silnic II. a III. třídy prostřednictvím výstavby nebo stavební úpravy a případného rozšíření místních komunikací.²⁷

Indikátor 1.2. Veřejná doprava

²⁷ Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf>.

V rámci této oblasti podpory došlo k vyhlášení výzev v 17 podoblastech podpory z celkových 12. Z celkové alokace došlo k čerpání 11,73 % finančních prostředků, což je způsobeno zejména doposud nevyhlášenými výzvami k podoblastem podpory: 1.2.2., 1.2.3. a 1.2.4.

Podoblast podpory 1.2.1. Rozvoj integrovaného dopravního systému, přestupní terminály a zastávky

V této podoblasti podpory bylo celkem podáno 17 projektových žádostí s celkovou požadovanou dotací 337,78 mil. Kč, z čehož bylo schváleno 12 projektů s celkovou dotací 311,23 mil. Kč. Doposud schválené projekty dosáhly čerpání z celkové alokované částky pouze 11,73 %, a to z toho důvodu, že doposud nebyly vyhlášeny výzvy k podoblastem podpory: 1.2.2., 1.2.3. a 1.2.4.

Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 11,73 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 1 % neúspěšnost podaných projektů.

Vyhlášené výzvy byly zaměřeny na:

- Budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy.
- Stavební úpravy a případné rozšíření nevyhovujících zastávek veřejné dopravy a jejich výstavba.
- Bezbariérové úpravy zastávek a souvisejícího vybavení a přístupových cest.
- Zavádění moderních a ekologických technologií ve veřejné dopravě.²⁸

Indikátor 1.3. Bezmotorová doprava

V této oblasti podpory bylo podáno 34 projektových žádostí vztahujících se k této oblasti, z čehož bylo schváleno 31 projektů s celkovou výší dotace 505,68 mil. Kč, což je 85,52% z alokované částky. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 85,52 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 5,7 % neúspěšnost podaných projektů.

²⁸ Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf>.

V rámci této oblasti podpory docházelo k realizaci projektů zaměřených na budování cyklostezek.

Tab. 8. Souhrnná tabulka předložených a schválených projektů včetně čerpání finančních alokací (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)

Číslo prioritní osy, podoblasti, název	Kraj	Předložené projekty		Schválené projekty		Celková alokace v mil. Kč (26,63 Kč/EUR)	Schváleno k čerpání	Zbývá rozdělit	Zbývající podíl z alokace k rozdělení v %
		Počet	Dotace v Kč	Počet	Dotace v Kč				
1.1. Regionální dopravní infrastruktura									
1.1.1 Silnice II. a III. třídy	OK	34	1 417 035 625,87	28	1 161 676 225,39	4 146,77	1 880,20	2 266,57	54,66
	ZK	22	724 211 932,66	21	718 523 797,08				
1.1.2. Letiště	Nebyla vyhlášena výzva								
1.2. Veřejná doprava									
1.2.1. Rozvoj integrovaného dopravního systému, přestupní terminály a zastávky	OK	11	244 546 932,86	8	228 270 716,00	2 653,64	311,23	2 342,41	88,27
	ZK	6	93 230 599,09	4	82 957 872,50				
1.2.2. Obnova vozidel železnic	Nebyla vyhlášena výzva								
1.2.3. Obnova drážních vozidel, trolejbusy, tramvaje									
1.2.4. Obnova vozidel v systému veřejné dopravy									
1.3. Bezmotorová doprava									
1.3. Bezmotorová doprava	OK	18	182 251 564,35	15	148 797 177,35	591,33	505,68	85,65	14,48
	ZK	16	356 884 525,45	16	356 884 525,45				
1. Doprava	OK	63	1 843 834 123,08	51	1 538 744 118,74	7 391,75	2 697,11	4 694,64	63,51
	ZK	44	1 174 327 057,20	41	1 158 366 195,03				
Celkem		107	3 018 161 180,28	92	2 697 110 313,77				

Z celkově předložených projektových žádostí promítnutých lze sledovat koncentraci projektů v rámci regionu soudržnosti Střední Morava. Největší množství projektů je tradičně realizováno v prostředí blízkého k rozvojovým osám. Zde totiž dochází zejména k soustředění ekonomické aktivity celého regionu. **Při aplikaci teorie pólů rozvoje** mohou konstatovat, že hnací odvětví se nachází v okolí aglomerací regionu (tj. Zlín a Olomouc) a od něho se odvíjející hnaná odvětví nacházející se v blízkosti těchto os. Takovéto uspořádání je dáno zejména s cílem vytvořit páteřní dopravní síť propojující

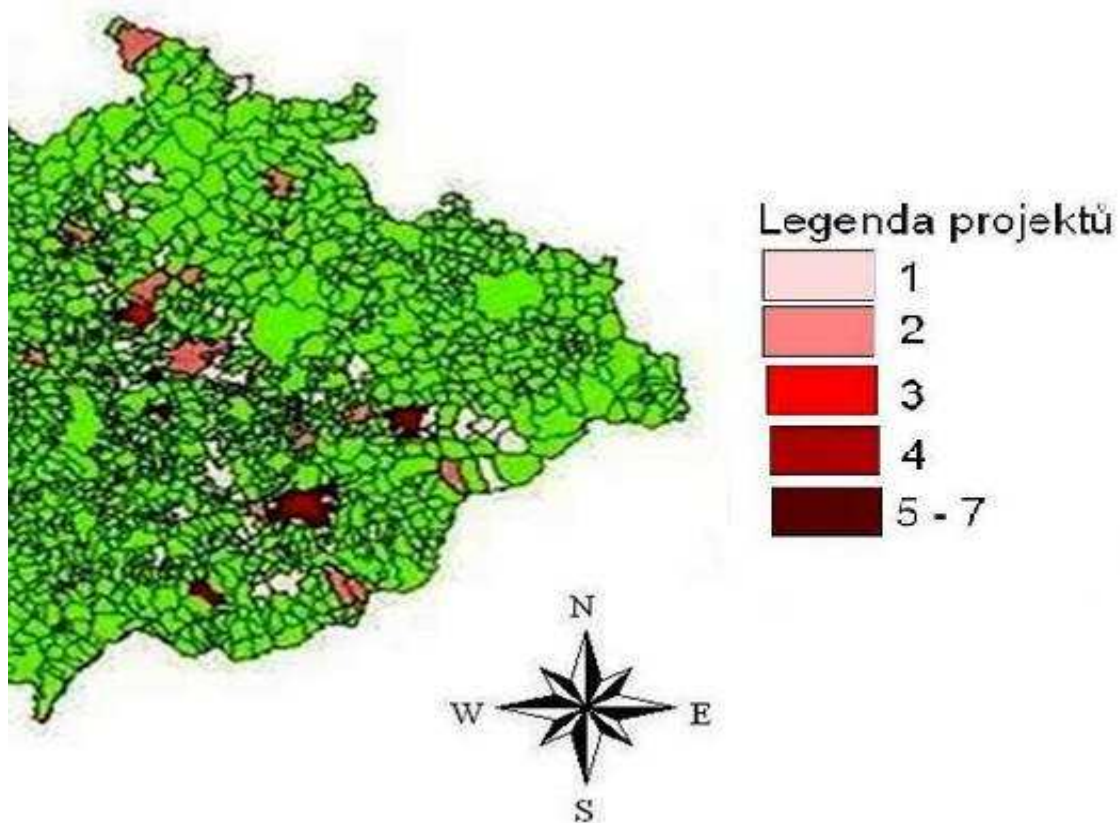
významná regionální centra tak, aby plynule navazovala na mimoregionální významná centra. Současně však s dalším cílem napojení ostatních méně významných regionů na tuto dopravní síť s cílem vytvořit dopravně dokonalý multifunkční region.

Region Střední Moravy je z dopravního hlediska velmi heterogenním územím se silnými přepravními vazbami k vnitřním (Olomouc, Zlín, Uherské Hradiště apod.) i vnějším (Brno, Ostrava) hospodářským centrům. V regionu se dosud významněji neuplatňuje doprava vodní a letecká, přestože pro oba druhy dopravy již existuje částečně vybudovaná infrastruktura. Rovinatý terén ve střední a jižní části regionu Střední Moravy je naopak velmi příznivý pro hojné využívání cyklistické dopravy, která se však slibně rozvíjí i v horských a podhorských oblastech. Vysoce nadprůměrné využívání na většině území Střední Moravy vykazuje také síť veřejné dopravy.²⁹

Převážná část území Střední Moravy vykazuje obvyklé dopravní problémy, které jsou typické pro většinu území České republiky a přímo či nepřímo ovlivňují jeho hospodářský rozvoj. Mezi klíčové realizační projekty zejména dokončení rychlostních silnic R55 a R49 a jmenovitých úseků silnic I. třídy, jak je uvádějí dopravní generely obou krajů. Na tyto silnice naváže modernizace vybraných úseků silnic II. a III. třídy.

Kromě toho v regionu existují i některé specifické problémy, na které je vhodné se rovněž zaměřit. Mezi ně patří především chybějící kapacitní dopravní napojení zlínské aglomerace ve směru do vnitrozemí i na Valašsko a špatné dopravní spojení přes hřeben Hrubého Jeseníku.

²⁹ Programový dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2010. 216s.

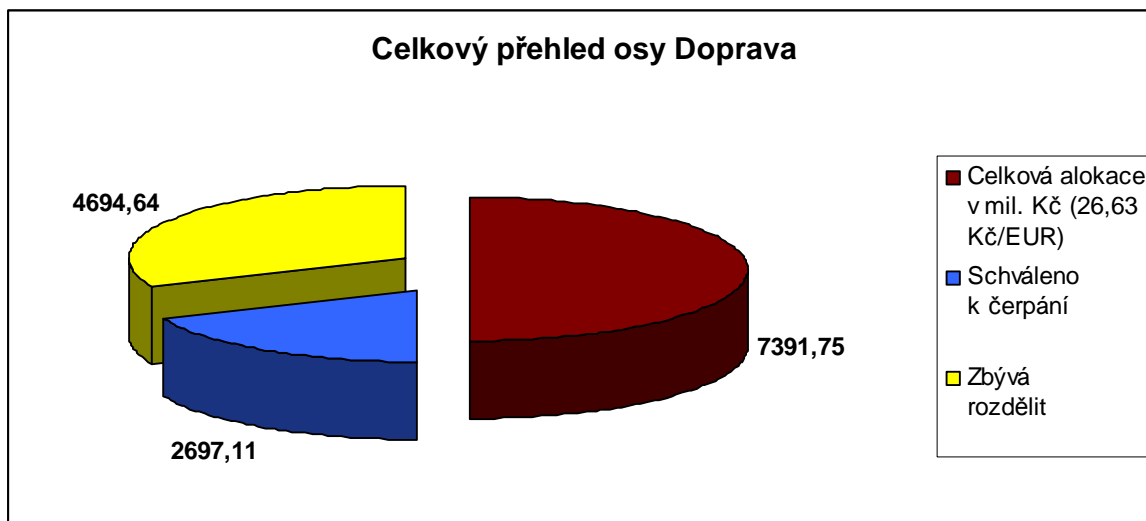

Obr. 7. GIS, Přehled projektů v obcích (Pramen:Autor)

Zhodnocení dílčích poznatků osy Doprava

Na základě provedené analýzy prioritní osy Doprava v rámci regionu soudržnosti Střední Morava se alokovaná finanční částka v celkovém objemu 7 391,75 mil. Kč jeví jako dostatečná. V současné době se čeká na vyhlášení výzev zbývajících podoblastí podpory v rámci oblastí podpory 1.1. Regionální dopravní infrastruktura a 1.2. Veřejná doprava. V těchto dvou oblastech se očekává malý počet žádostí, ale za to s velkým finančním objemem. V oblasti podpory 1.3. Bezmotorová doprava je zbývajícím alokovanou částka v objemu 85,65 mil. Kč.

Z výše uvedené celkové alokované částky doposud bylo čerpáno 36,49% v rámci vyhlášených výzev. Vzhledem k tomu, že doposud nedošlo k vyhlášení výzev v ostatních oblastech a podoblastech podpory se čerpání jeví jako nedostatečné. Hlavním důvodem je dle mého názoru těžký terén, který je typický pro tuto oblast.

Obr. 8. Celkový přehled finanční alokace pro prioritní osu Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)

Přestože z výše uvedených výsledků je patrné, že částka je dostatečná, domnívám se, že se alokovaná částka jeví jako nedostatečná, a to zejména z důvodu zaostalosti dopravních tepen, stále špatného stavu pozemních komunikací a nedostatečného propojení krajských center se svými okolními oblastmi. V rámci lepšího propojení dopravních sítí dojde k rychlejší přepravě a zvýšení bezpečnosti, zejména v okolí průmyslových oblastí. Regionem projíždí těžká doprava, která zásobuje veškeré oblasti jeho hospodářství (primární, sekundární i terciární oblast).

Jak vyplývá ze studie provedenou ministerstvem průmyslu a obchodu, a to Analýzy konkurenceschopnosti ČR se Česká republika řadí na 19. místo z hlediska kvality infrastruktury. Na základě této analýzy má ČR v rámci EU podprůměrnou infrastrukturu a v této oblasti zaostává i ve srovnání s mnoha rozvinutými zeměmi světa.

Nekvalitní dopravní infrastruktura přitom může brzdit hospodářský rozvoj Česka. Nej kvalitnější infrastrukturou nyní v EU disponuje Německo, Francie a Rakousko. V rámci celosvětové statistiky spadá ČR právě v rámci kvality silnic až na 79. místo. Hustota silniční infrastruktury je v ČR srovnatelná se západní Evropou, ale celková délka dálnic na rozlohu a kvalita infrastruktury je výrazně horší. Hustota železnic je v ČR sice spolu s Belgií nejvyšší v Evropě, ve srovnání se západní Evropou má ale Česko slabinu v podobě nedostatečně rozvinutých vysokorychlostních koridorů. Ve srovnání s Belgií je komfort, se kterým jsem se setkal u železniční dopravy opravdu podprůměrný. Sice došlo k přenesení správy železnic na kraje a v současné době probíhá výběrové řízení na rozdělení 16 miliard korun

na rekonstrukci vozových parků, vagonů a železnic, ale domnívám se, že i po tak radikálně provedené změně nebude dosahovat takové kvality jako v Belgii.

ČR má sice z pohledu zahraničního obchodu velmi výhodnou geografickou polohu, nekvalitní infrastruktura ale může být překážkou pro další rozvoj obchodních vztahů s okolními zeměmi, které tvoří hlavní odběratele českého zboží. Bez investic do zkvalitnění dopravní infrastruktury ČR nebude schopna využít geografické dostupnosti hlavních exportních trhů.

Stát by měl investovat do nových tratí pro vysokorychlostní železnice a dokončit dálniční síť, což by zvýšilo přepravní kapacitu. Prioritou v oblasti přenosových soustav je zlepšit propojení zejména s Německem a Rakouskem.³⁰

5.4.3 Analýza prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Cílem analýzy této prioritní osy je zhodnocení, zda finanční alokace vymezená na tuto osu odpovídá potenciálu, kterým disponuje zkoumaný region Střední Morava. Dále pak zhodnocení problémových částí regionu, které se vyznačují zejména zaostávajícími oblastmi ve srovnání s rozvinutými centry s navázáním zhodnocení plnění indikátorů včetně zhodnocení projektových žádostí. V závěru pak promítnutí projektových žádostí v geografickém informačním systému, který poskytne přehledný obrázek oblastí realizujících projekty.

Struktura osy

2.1. Rozvoj regionálních center

Cíl: Podpořit revitalizaci nevyužívaných nebo nedostatečně efektivně využívaných areálů a zajistit vyšší kvalitu veřejných služeb. Směřovat k zajištění podpory pro územní rozvoj v oblastech spadající po regionální centra s cílem vytvořit moderní multifunkční centrum.

2.2. Rozvoj měst

³⁰ *Ihned.cz* [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: < <http://ekonomika.ihned.cz/c1-41106750-studie-infrastruktura-v-cesku-je-v-ramci-eu-i-sveta-podprumerna> >.

- 2.2.1. Fyzická revitalizace území
- 2.2.2. Infrastruktura pro rozvoj sociálních služeb
- 2.2.3. Infrastruktura pro vzdělávání
- 2.2.4. Zdravotní infrastruktura
- 2.2.5. Infrastruktura pro rozvoj volnočasových aktivit
- 2.2.6. Rozvoj krizové infrastruktury
- 2.2.7. Úprava infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin spol.
- 2.2.8. Rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty
- 2.2.9. Rozvoj regionálních center

Cíl: Podpořit revitalizaci městských částí a nevyužívaných nebo nedostatečně efektivně využívaných areálů a zajistit vyšší kvalitu veřejných služeb za účelem jejich otevření či navrácení přirozeným funkcím a zlepšení kvality života ve městech

2.3. Rozvoj venkova

- 2.3.1. Fyzická revitalizace území
- 2.3.2. Sociální infrastruktura

Cíl: Podpořit rozvoj venkovských oblastí integrovanými aktivitami vedoucími ke zvýšení kvality života.

2.4. Podpora podnikání

Cíl: Zvýšit konkurenceschopnost malých firem a mikrofirem v regionu.³¹

Strategie

K naplnění globálního cíle bude tato osa naplňovat přístup k řešení rozvojových problémů v území. Hlavní oblast podpory je obecně zaměřena na zvýšení atraktivity měst, a to jak hlavních center ekonomického růstu tak i venkovských periferních oblastí. Cílem této pod-

³¹ Analýza ROP Střední Morava [online]. [2008] [cit. 2009-12-08]. Dostupný z WWW: <eia.cenia.cz/sea/download.php?id=MZP036K&field=navrh>.

pory je tvorba pracovních míst, zvyšování atraktivity pro investory a podnikatele a vyvážený rozvoj regionu.

Zhodnocení absorpční kapacity z pohledu projektových žádostí

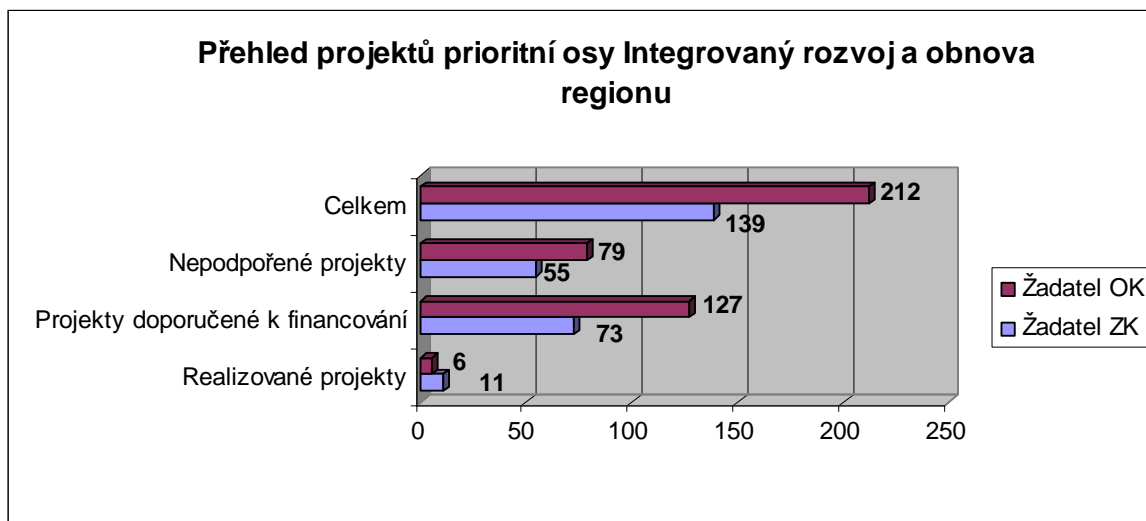
V prioritní ose Integrovaný rozvoj a obnova regionu byly vyhlášeny výzvy v devíti oblastech a podoblastech podpory. Bylo doposud podáno 351 projektových žádostí, z nichž bylo zamítnuto 134 žádostí. Celkem je vymezeno na tuto prioritní osu 7 506,04 mil. Kč, a to při kurzu 26,63, který byl vypočten jako průměrný kurz pro rok 2009 ministerstvem financí.

V rámci realizovaných projektů je doposud aktivnější Zlín, kde v současné době probíhají zejména projekty zaměřené na fyzickou revitalizaci území a sociální infrastrukturu. Nejvíce realizovaných projektů je v rámci podoblasti podpory 2.2.1. Fyzická revitalizace okolí, která spadá pod oblast podpory 2.2. Rozvoj venkova.

Hlavní důvody nepodpořených projektů jsou souhrnně uvedeny na konci těchto dvou analyzovaných prioritních os Doprava a Integrovaný rozvoj a obnova regionu.

U projektů doporučených k financování je v oblasti vyhlášených výzev aktivnější Olomoucký kraj. Nejvíce projektů je doporučeno v podoblasti podpory 2.2.2. Sociální infrastruktura, která spadá pod oblast podpory 2.2. Rozvoj venkova. Došlo zde k podání celkově 99 projektů z čehož v OK je doporučeno 67 projektů.

Celkově bylo podpořeno 217 projektů s celkovou dotací 2 758,67 mil. Kč, z toho je 17 projektových žádostí s uzavřenou smlouvou o realizaci na celkový objem 202,94 mil. Kč. Z celkového objemu alokovaných peněz zůstává rozdělit 4 747,37 mil. Kč, takže zatím bylo čerpáno 58,1 % z celkově vymezené finanční částky.

Obr. 9. Porovnání projektů v prioritní ose Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)

Doposud ještě nebyly vyhlášeny výzvy v podoblastech podpory: 2.1.6. Rozvoj krizové infrastruktury, 2.1.7 Úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti, 2.1.8. Rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty. Důvodem nevyhlášení výzev v podoblastech podpory 2.1.6. a 2.1.7. je zpracovávání analýzy potřeb krajů v oblasti krizové infrastruktury a v oblasti integrace marginalizovaných skupin obyvatelstva. V podoblasti podpory 2.1.8. je zaměřena podpora na rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty a její vyhlášení je vázáno na vyhotovení vzorových metodik a postupů, která budou řešena v následujícím období.

Indikátory v této prioritní ose jsou stanoveny, aby co nejvíce naplňovaly stanovený globální cíl. Plnění indikátoru: Počet projektů zvyšující atraktivitu – ostatní města je plněna na 81,97% a v porovnání s cílovou hodnotou v programovém dokumentu překračuje míru čerpání alokace na oblast podpory 2.2 Rozvoj měst (24,2 %). Lze se domnívat, že cílová hodnota je podhodnocena a ve skutečnosti bude několikanásobně překročena. U indikátoru: Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí (obcí) celkem je míra jeho plnění vyšší než míra čerpání pouze o několik procentních bodů.

Míra naplnění indikátoru: Počet projektů na podporu MSP u schválených projektů dosáhla 41,18 %. Vysoký podíl plnění je způsobený tím, že bylo schváleno více projektů s nižším finančním objemem, než se při stanovování cílové hodnoty v ROP Střední Morava předpokládalo. Lze předpokládat, že pokud v rámci nově vyhlášených výzev v oblasti podpory

2.4 nebudou předloženy větší nebo komplexněji zaměřené projekty, bude cílová hodnota v ROP Střední Morava výrazně překročena.

Míra naplnění indikátoru: Soukromé spolufinancování MSP u schválených projektů činí 8,34 %, což je v relaci s podílem finančních prostředků schválených projektů (10,0 %) na celkové alokaci na oblast podpory 2.4 Podpora podnikání, na kterou se indikátor váže.

Hodnota indikátoru: Počet podniků/organizací služeb založených nebo udržovaných v revitalizované části města dosahuje 1054,29 % cílové hodnoty v ROP Střední Morava. Hodnota indikátoru je zkreslena z důvodu rozdílného způsobu vyčíslení indikátoru u několika projektů.

Cílové hodnoty indikátorů „Počet nově vytvořených pracovních míst“ a „Počet nově vytvořených pracovních míst v podpořených podnicích MSP působících v průmyslových zónách a brownfields“ v ROP Střední Morava se jeví jako mírně podhodnocené, ale vzhledem k vývoji světové ekonomiky a nastupující hospodářské krizi se v současné době neuvažuje o korekci hodnot zmiňovaných indikátorů v programovém dokumentu.³²

³² Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf >.

Kód indikátoru	Název indikátoru	Hodnota u schválených projektů a projektů v realizaci	Cílová hodnota v ROP Střední Morava	Předpoklad plnění v % k 10.2.2009
511541 Core 39	Počet projektů zvyšující atraktivitu - ostatní města - z toho	50	61	81,97
512100 Core 39	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí (obcí) celkem	160	205	78,05
380100 Core 7	Počet projektů na podporu MSP	7	17	41,18
516 123	Soukromé spolufinancování MSP	1,41	16,9	8,34
652 000	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem v ha	20,11	32	62,84
654 110	Počet podniků / organizací služeb založených nebo udržovaných v revitalizované části města	369	35	1 054,29
520100 Core 1	Počet nově vytvořených pracovních míst	102,83	42	244,83
520251 Core 9	Počet nově vytvořených pracovních míst v podpořených podnicích MSP působících v průmyslových zónách a brownfields	17	16	106,25
650 201	Počet regenerovaných, revitalizovaných a nových objektů v podpořených městech a obcích	25	44	56,82
060100 Core 36	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu vzdělávání	19	17	111,76
511 545	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu sociálních služeb	5	8	62,50
511 546	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu kultury a volnočasových aktivit	6	17	35,29
Celková výše dotace u schválených projektů v mil. Kč				2 758,66
Celková výše prostředků na prioritní osu pro období (2007-2013) v mil. Kč				7 506,08
Celková výše prostředků na prioritní osu pro období (2007-2013) v mil.EUR				281,87
Kurz Kč/EUR				26,63
Zbývající disponibilní zdroje v mil.Kč				4 747,42

Obr. 10. Přehled plnění indikátorů u schválených projektů (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)

Indikátor 2.1. Rozvoj regionálních center

Rozvoj regionálních center nejsou zahrnuty do celkového počtu individuálních projektů této prioritní osy, jelikož se jedná strategické plány rozvoje, které jsou v rámci center Zlína a Olomouce definovány jako integrované plány rozvoje měst (IPRM).

V rámci integrovaného plánu města Olomouce budou obsahově probíhat časově na sebe navazující akce, které směřují k řešení problému či realizaci rozvojových aktivit, které jsou ve vymezené zóně města nebo v rámci tématického přístupu ve městě. Cílem IPRM Olomouc je maximálně přizpůsobit jednotlivé plánované akce připravovaným intervencím ze strukturálních fondů a zajistit maximální využití těchto prostředků pro město Olomouc. V rámci výzev jsem získal informaci o začínající akci: Městské parky, jejichž celková výše dotace je 9,7 mil. Kč.

V oblasti integrovaného plánu rozvoje města Zlína budou naplňovány dva cíle. Tyto dva cíle se zaměřují na rozvoj kultury a společenského života a na rozvoj výzkumu, vývoje a inovací. V rámci výzev bude probíhat projekt: Společensko-kulturní a vzdělávací centrum Zlína, kde je celková výše dotace 18 mil. Kč.

Indikátor 2.2. Rozvoj měst

V rámci této oblasti podpory došlo k vyhlášení výzev v 5 podoblastech podpory z celkových 9. Z celkové alokace došlo k čerpání 24,15% finančních prostředků, což je způsobeno zejména doposud nevyhlášenými výzvami v podoblastech podpory: 2.2.6., Rozvoj krizové infrastruktury, 2.2.7. Úprava infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin spol., 2.2.8. Rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty, 2.2.9. Rozvoj regionálních center, a také množstvím zamítnutých žádostí, jejichž problémům je věnována část níže – Hlavní problémy zamítnutých žádostí.

Podoblast podpory 2.2.1. Fyzická revitalizace území

V této podoblasti podpory došlo k podání 25 žádostí, z čehož došlo ke schválení 20 projektů v celkové výši 492 347 578,25 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 11,52%, což je ve srovnání s podanými žádostmi 2,17 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 89,48 % požadované dotace.

Podoblast podpory 2.2.2. Infrastruktura pro rozvoj sociálních služeb

V této podoblasti podpory došlo k podání 15 žádostí, z čehož došlo ke schválení 5 projektů v celkové výši 145 043 696,76 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 3,4 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 3,59 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 48,6 % požadované dotace.

Doposud vyhlášené výzvy byly zaměřeny na podporu aktivit: Infrastruktura pro poskytování sociálních služeb a pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj.

Podoblast podpory 2.2.3. Infrastruktura pro rozvoj vzdělávání

V této podoblasti podpory došlo k podání 24 žádostí, z čehož došlo ke schválení 19 projektů v celkové výši 245 130 206,87 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci

je předpoklad čerpání 5,7 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 0,87 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 87,4 % požadované dotace.

Doposud vyhlášené výzvy byly zaměřeny na podporu aktivit: vzdělávací infrastruktura – především mateřské, základní a střední školy a infrastruktura pro celoživotní učení.

Podoblast podpory 2.2.4. Zdravotní infrastruktura

V této podoblasti podpory došlo k podání 5 žádostí v rámci výzvy č.10, z čehož došlo ke schválení 5 projektů v celkové výši 105 142 575,35 mil. Kč. Těchto pět projektů je hodnoceno v rámci prováděné analýzy, které jsou zaměřeny na: vjezdové stanoviště záchranné služby ve Valašském Meziříčí v celkové dotaci 25 817 501,00 mil. Kč, centralizace vybraných provozů v rámci Vsetínské nemocnice v celkové dotaci 96 492 000,00 mil. Kč, zkvalitnění následné péče Slavičínské nemocnice v celkové dotaci 2 939 000,00 mil. Kč. Tyto projekty jsou soustředěny ve Zlínském kraji. Zbylé dva projekty jsou realizovány v Olomouckém kraji, a to: přístrojové vybavení vozidel ZZS OK v celkové dotaci 30 240 850,00 mil. Kč a vozové terminály ZZS OK v celkové dotaci 18 574 150,00.

Podoblast podpory 2.2.5. Infrastruktura pro rozvoj volnočasových aktivit

V této podoblasti podpory došlo k podání 55 žádostí, z čehož došlo ke schválení 6 projektů v celkové výši 149 528 036,82 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 3,5 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 26,1 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 13 % požadované dotace.

Doposud vyhlášené výzvy byly zaměřeny na podporu aktivit: infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení.

Indikátor 2.3 Rozvoj venkova

V této oblasti podpory došlo k podání celkově 214 žádostí, z čehož bylo schváleno 160 žádostí. Celková hodnota schválených žádostí dosáhla hodnoty 1 681 751 838,74 mil. Kč, což je z celkově vymezené alokace 60,3 %. Výzvy proběhly v obou podoblastech podpory a v současné době se čeká na další vyhlášení, přičemž rozhodující je přehodnocení situace díky probíhající ekonomické krizi. Jedním z problémů je také zajištění průběhu celkové administrace projektů – této části je věnována oblast Evaluace hodnocení projektů.

Podoblast podpory 2.3.1. Fyzická revitalizace území

V této podoblasti podpory došlo k podání 69 žádostí, z čehož došlo ke schválení 59 projektů v celkové výši 557,73 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 20,75 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 5 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 82,8 % požadované dotace.

Podoblast podpory 2.3.2 Sociální infrastruktura

V této podoblasti podpory došlo k podání 145 žádostí, z čehož došlo ke schválení 101 projektů v celkové výši 1 104,02 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 39,6 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 28,1 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 58,6 % požadované dotace.

Oblast podpory 2.4 Podpora podnikání

V této podoblasti podpory došlo k podání 13 žádostí, z čehož došlo ke schválení 7 projektů v celkové výši 44,87 mil. Kč. Z pohledu k celkově vymezené finanční alokaci je předpoklad čerpání 10 %, což je ve srovnání s podanými žádostmi 19 % neúspěšnost podaných projektů. Celková alokace je vypočítána při kurzu 26,63 Kč/EUR. Schváleným projektovým žádostem bylo přiděleno 34 % požadované dotace.

Doposud vyhlášené výzvy byly zaměřeny na podporu aktivit: stavební úpravy a případné rozšíření, modernizace a revitalizace stávajících objektů pro podnikání v rámci brown-fields, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón a lokalit menšího rozsahu, odstranění nevyužitelných staveb v rámci revitalizace území.³³

³³ Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf>.

Tab. 9. Souhrnná tabulka předložených a schválených projektů včetně čerpání finančních alokací (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)

Číslo prioritní osy, podoblasti, název	Kraj	Předložené projekty		Schválené projekty		Celková alokace v mil. Kč (26,63 Kč/EUR)	Schváleno k čerpání	Zbývá rozdělit	Zbývající podíl z alokace k rozdělení v %
		Počet	Dotace v Kč	Počet	Dotace v Kč				
2.1. Rozvoj regionálních center, 2.2. Rozvoj měst									
2.2.1. Fyzická revitalizace území	OK	12	337 042 414,14	11	321 143 470,14	4 270,94	1 032,05	3 238,89	75,84
	ZK	13	211 501 301,18	9	171 204 108,11				
2.2.2. Infrastruktura pro rozvoj sociálních služeb	OK	7	134 806 312,26	3	73 840 546,76				
	ZK	8	163 510 520,00	2	71 203 150,00				
2.2.3. Infrastruktura pro rozvoj vzdělání	OK	18	165 019 325,07	14	134 530 072,42				
	ZK	6	115 471 404,55	5	110 600 134,45				
2.2.4. Zdravotní infrastruktura	OK	2	41 492 749,50	-	-				
	ZK	3	63 649 825,85	-	-				
2.2.5. Infrastruktura pro rozvoj volnočasových aktivit	OK	30	737 005 580,99	3	58 297 169,21				
	ZK	25	528 142 575,67	3	91 230 867,61				
2.3. Rozvoj venkova									
2.3.1. Fyzická revitalizace území	OK	45	506 482 594,66	37	401 659 624,24	2 784,75	1 681,75	1 103,00	39,61
	ZK	24	190 937 655,99	22	176 070 960,99				
2.3.2. Sociální infrastruktura	OK	94	1 244 538 201,62	64	750 871 427,85				
	ZK	51	639 642 585,37	37	353 149 825,66				
2.4. Podpora podnikání									
2.4. Podpora podnikání	OK	4	69 047 428,50	1	5 715 339,00	450,36	44,87	405,49	90,04
	ZK	9	63 037 498,60	6	39 150 494,00				
2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu	OK	212	3 118 027 935,91	133	1 746 057 649,62	7 506,04	2 758,67	4 747,37	63,25
	ZK	139	1 975 893 367,21	84	1 012 609 540,82				
Celkem		351	5 093 921 303,12	217	2 758 667 190,44				

Jak ukazuje mapa v obrázku 11., vypracovaná prostřednictvím geografického informačního systému lze sledovat koncentraci projektů v rámci regionu soudržnosti Střední Morava.

Lze konstatovat, že největší množství projektů bylo realizováno v oblasti rozvoje venkova, kde hlavní podpora je směřována na revitalizaci obcí a jejich služeb.

Z všech projektových žádostí prioritní osy 2. lze komentovat, že se jednalo zejména o projekty, které podporovaly podnikatelskou základňu (malých a středních podnikatelských subjektů), podpora spolupráce veřejného a soukromého sektoru (public private partnership), revitalizace průmyslových zón (deregulační opatření), zviditelnění regionu a podpora technologií a technologického vývoje.

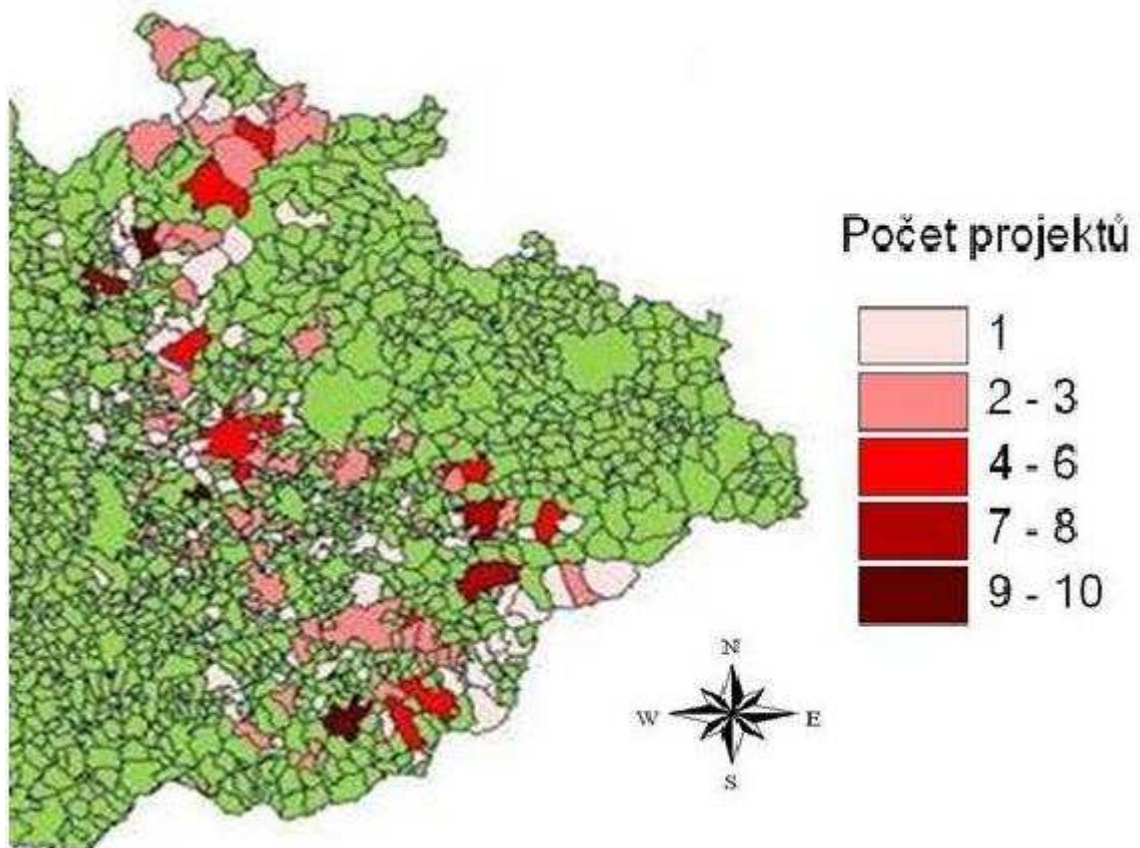
Cílem je vytvořit multifunkční region, který bude zejména charakteristický dostupností služeb, a to jak v regionálních ekonomicky rozvíjejících se centrech, tak i ve venkovských oblastech. Na základě konzultací lze tvrdit, že k největšímu počtu realizovaných projektů došlo v oblastech, kde jsou obce řádně připraveny na zpracování podmínek při realizaci projektů podporovaných ze strukturálních fondů.

Jedním z problémů, se kterými se region soudržnosti SM potýká, jsou nedostatečně rozvinutá nebo upadající území měst a jejich částí. Jedná se zejména o areály brownfields, které v mnoha zastoupení nejsou ekonomicky výhodná a nemohou sloužit svému původnímu účelu. Areály, které z pohledu strategie rozvoje území zaujímají ekonomicky výhodnou pozici prochází revitalizací, která je realizována privátním sektorem za pomoci strukturálních fondů.

Další problémy měst jsou z pohledu integrovaného rozvoje špatně dostupné služby. Do těchto služeb můžeme zařadit oblasti vzdělání, zdravotní péče, sociálních služeb a volnočasových aktivit, které určují životní úroveň obyvatel v regionu. Mezi další služby poukazující na upadající území můžeme také zařadit podnikatelské služby. Okolí je nedostatečně vybaveno pro vytvoření pevné podnikatelské základny. Není zde dostatečně dostupný kapitál (nedůvěryhodnost bank, neatraktivní pro investora), nedostatečná technologická podpora, malá komunikace s univerzitami a vědeckými inkubátory, což vše může tvořit silný potenciál regionu vhodný pro podnikatelskou základnu a od ní odražený vyšší životní úroveň obyvatel v regionu.

Venkovské oblasti jsou ve většině případech charakteristické zejména stárnutím populace, která je způsobena nedostatečně poskytovanými službami jako sociální, zdravotní, volnočasové a podnikatelské. Nedostatek těchto služeb vede k tendenci migraci obyvatel do

měst. Tato migrace je také způsobena stále většími nároky obyvatel venkova na tyto služby, které jsou ve městech kvalitnější a lépe dostupné.

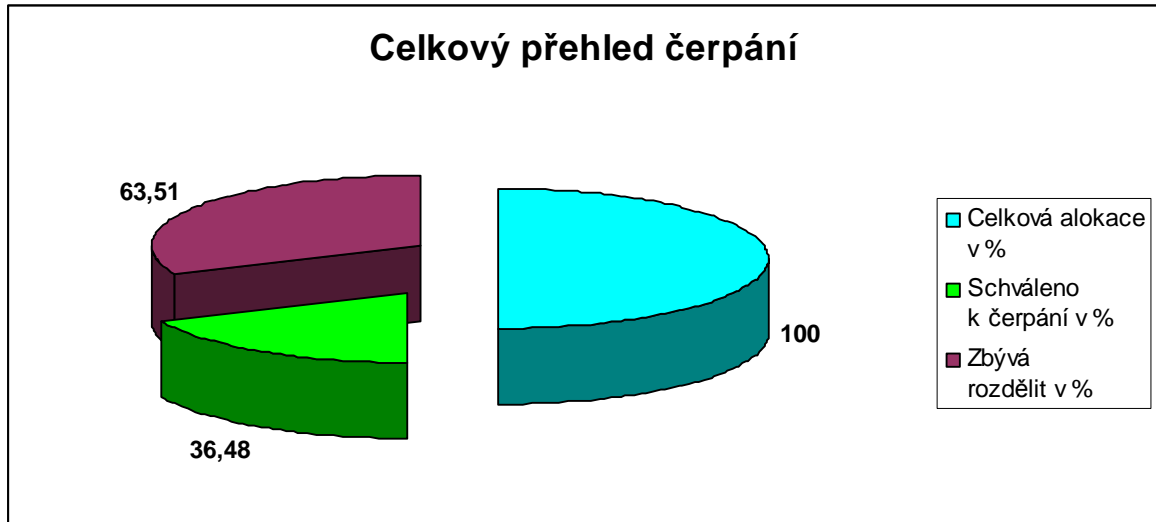

Obr. 11. GIS, Přehled projektů v obcích (Pramen:Autor)

Zhodnocení dílčích poznatků prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova venkova

Na základě provedené analýzy prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu došlo doposud k čerpání 36,75 % z celkově vymezené finanční alokace 7 506, 04 mil. Kč. Mezi hlavní důvody tohoto čerpání jsou nevyhlášené výzvy v podoblastech podpory 2.2.5. Infrastruktura pro rozvoj volnočasových aktivit, 2.2.6. Rozvoj krizové infrastruktury, 2.2.7. Úprava infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin spol., 2.2.8. Rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty, 2.2.9. Rozvoj regionálních center. Dalším důvodem je poměrně velké množství zamítnutých žádostí, jejichž hlavní problémy jsou popsány v oblasti – Hlavní problémy zamítnutých žádostí.

Z pohledu absorpce regionu se alokovaná částka jeví jako nedostatečná, protože potenciál regionu v této oblasti rozvoje mnohem větší, a to ve všech oblastech a podoblastech podpory.

Obr. 12. Celkový přehled finanční alokace pro prioritní osu Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)

To vše dokazuje Analýza konkurenceschopnosti provedenou ministerstvem průmyslu a obchodu. Na základě této analýzy, která již byla zmíněna v prioritní ose Doprava jasně vyplývá, že i přes velký pokrok, který ČR dokázala zvládnout a dostat se z „červených čísel,, ji čeká ještě dlouhá cesta k tomu, aby se dostala na průměr EU. Analýza staví ČR na 19. místo v z hlediska kvality infrastruktury, pro porovnání na místo, kde se nachází Řecko, Irsko a Itálie. Nejlepší infrastrukturu mají nejvyspělejší státy EU, což jsou Německo, Francie a Rakousko. Hodnocení infrastruktury je označeno jako podprůměrné, což může brzdit hospodářský rozvoj ČR, tedy i region Střední Morava. V celosvětovém žebříčku zaujala 48. pozici, čímž se zařadila do skupiny zemí jako je Čína, Chorvatsko nebo Kuvajt.

Aktuální je i doporučení Bruselu, aby Česká republika zajistila reformu veřejných financí, které ovšem neproběhnou dříve než po parlamentních volbách. Doporučení vychází z hodnocení konvergenčního plánu, tedy rozpočtových plánů na příští roky, který uvedla Evropská komise v rámci své hodnotící zprávy stabilizačních a konvergenčních programů další skupiny zemí EU. V rámci nápravy veřejných financí by mělo dojít ke snížení státního schodku pod tři procenta HDP, což je povinná hranice, kterou Česko a další země citelně překračují.

Díky tomu, že se Česko ocitlo v situaci úřednické vlády, došlo pouze k navržení výdajových škrťů, ale nejsou uvedena konkrétní opatření. Program navíc ani neposkytuje informace jak srazit deficit do roku 2013. To vše by mohlo dojít až ke snížení ratingu státu, což by znamenalo zhoršení podmínek pro další půjčky.³⁴

5.4.4 Hlavní problémy zamítnutých žádostí

Celkově bylo v rámci ROP SM zamítnuto 15 žádostí o dotaci v rámci prioritní osy Doprava, z toho v rámci oblasti podpory 1.1. Regionální dopravní infrastruktury 7 žádostí, 1.2. Veřejná doprava 5 žádostí a v 1.3. Bezmotorová doprava 3 žádosti.

V oblasti prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova venkova bylo podáno celkem 351 projektových žádostí, z čehož bylo 134 zamítnuto. Konkrétně v oblasti podpory 2.2. Rozvoj měst 74 projektových žádostí, 2.3. Rozvoj venkova 54 projektových žádostí, 2.4. Podpora podnikání 6 projektových žádostí.

Hlavní problémy zamítnutých žádostí vycházejí z dokumentu Zpráva o realizaci ROP Střední Morava. V kontextu jednotlivých doporučení se ztotožňují s následujícími návrhy vyplývající z této zprávy.

Základní problém souvisí se způsobilými a nezpůsobilými výdaji projektu – žadatel o dotaci často mezi způsobilé aktivity zahrnul i aktivity nezpůsobilé, tj. takové, na které se vázaly nezpůsobilé výdaje. Tyto nezpůsobilé výdaje nemohly být uznány (v žádosti o platbu nemohly být proplaceny), proto docházelo k přesunům v rozpočtech projektů a také ke snížení dotace z ROP Střední Morava.

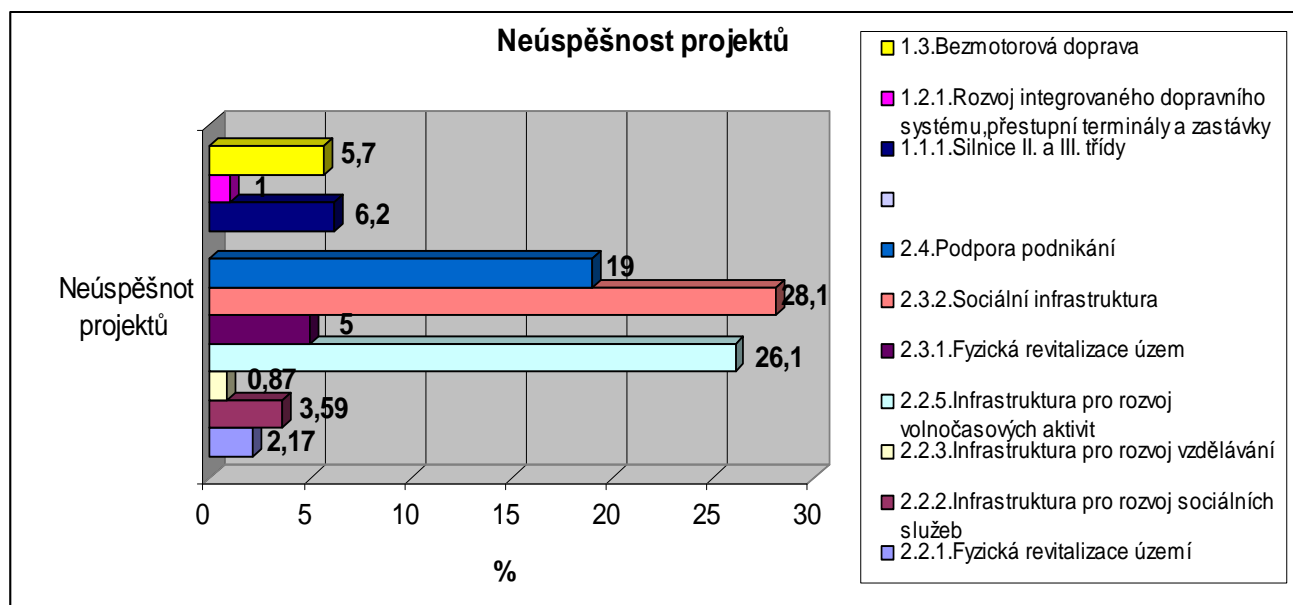
Další oblastí vyplývající ze Zprávy o realizaci ROP je problematické určení veřejné podpory a okamžiku zahájení prací u projektů zakládajících veřejnou podporu - docházelo k tomu, že žadatelé zahájili práce na projektu zakládajícím veřejnou podporu dříve, než povoluje Nařízení (ES) č.800/2007. Několik žadatelů mělo také problémy s rozpoznáním veřejné podpory a v souvislosti s tím s určením odpovídající výše dotace. Proto bylo nutné

³⁴ *Ihned.cz* [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: < <http://hn.ihned.cz/c1-783379-titulni-strana> >.

si od žadatelů vyžádat další informace pro zpracování expertních posudků a provedení kontrol ex-ante na místě. To vše mělo za následek prodloužení doby administrace a v některých případech také vyřazení projektu z procesu administrace z důvodu předčasného zahájení projektu vzhledem k veřejné podpoře.

V části přínosů projektů, lze pozorovat nedostatečný popis přínosů projektů pro cílové skupiny - v rámci velkého množství projektů nebylo možné dokončit hodnocení z důvodu nedostatečného popisu přínosů projektu, popisu cílových skupin včetně jejich kvantifikace a stanovení užitku projektu pro danou cílovou skupinu, chybějící analýzy trhu, odhadu poptávky a nabídky obdobných aktivit v místě realizace projektu. Na tyto nedostatky byly vytvořeny expertní posudky, které umožnily dokončení hodnocení

Z pohledu Úřadu Regionální rady lze konstatovat přetížení personálních kapacit - vzhledem k velkému množství projektů (zejména v oblasti podpory 2.3 Rozvoj venkova), které byly v průběhu roku schváleny k financování, dochází k přetížení administrativních pracovníků úřadu, což se projevuje prodlužováním lhůt souvisejících s administrací.

Obr. 13 Neúspěšnost podaných žádostí (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)

6 DOPORUČENÍ PRO ZVÝŠENÍ ABSORPČNÍ KAPACITY V REGIONU STŘEDNÍ MORAVA

V kontextu kroků, které byly učiněny v období zpracování mé diplomové práce na Úřadu regionální rady Střední Morava a mých poznatků, vycházejících ze závěru diplomové práce považuji za vhodné, aby další doporučení ROP SM vycházely z realizace evaluačních zpráv³⁵, které jsou níže rozpracovány.

Evaluační zpráva zaměřená na hodnocení modelů došla k závěrům, že v oblasti procesu hodnocení je potřeba zpřesnění analýzy nákladů a přínosů na naplnění cílů ROP SM a jeho monitorovacích indikátorů. Dále v souvislosti s hodnocením projektů by bylo vhodné přehodnotit stav hodnocení stávajících kritérií, které by měly zejména posílit logické vazby spojené s přínosy projektu.

V oblasti zjednodušení sledování hospodárnosti a efektivnosti projektů by se měl zavést souhrnný konečný rozpočet projektu. Tento rozpočet by celkově shrnul údaje cen spojené s realizací projektu, aby celkové posouzení realizace projektu bylo zcela objektivní z pohledu hodnotící Expertní komise ROP SM. V návaznosti na zlepšení hospodárnosti projektu navazuje návrh na úpravy celkového hodnocení projektů. Při komplexním hodnocení projektu by mělo dojít k posílení stávající metodiky pro hodnocení projektů, a to, věnovat pozornost potřebnostem projektu, žadatele s cílem kladení důrazu na dopady a přínosy realizace.

Z pohledu jednotlivých fází realizace projektů by sjednocením poskytovaných informací plynoucí z pozice úřadu k žadatelům došlo k zjednodušení realizace a plnění podmínek projektových žádostí, a to vytvořením dokumentace s příklady rozpočtů a žádostí. Dále realizací centrálního poradenského místa a větší spolupráce jednotlivých úřadů by odlehčila celkovou zatěžující administrativu náležící projektovým žádostem. V poslední řadě

³⁵ *Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM* [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf>.

zprůhlednění tedy posílení transparentnosti procesu čerpání a procesu realizace projektových žádostí.

Další evaluační zpráva vycházející z dokumentu Zpráva o realizaci ROP SM se zaměřuje na zlepšení řízení operačního programu v různých fázích administrace úřadu a zefektivnění procesu implementace programu. Cílem je tedy analýza možností využití nástrojů integrovaných projektů a plánů rozvoje území s cílem vytvořit strategii vyváženého rozvoje regionu v souvislosti s vyhlášením výzev a administrace úřadu. K naplnění tohoto cíle dojde prostřednictvím zjednodušení administrace a modelu hodnocení projektů ve vazbě na vyvážený rozvoj regionu a podporu projektů. Dále využití výše uvedených nástrojů integrovaných plánů a plánů rozvoje území ve vztahu implementace procesu SM.

6.1 Doporučení autora

V závěrečném kroku na základě svých poznatků, které jsem získal díky rozhovorům a praktickým zkušenostem pracovníků Úřadu Regionální rady Střední Morava s projektovými žádostmi a celkovým pohledem na situaci čerpání dotačních titulů uvádím svá doporučení.

Na základě svých poznatků uvádím doporučení, které by mohly být využity jako inspirační prostředek k vytváření výstupů ke zvýšení absorpční kapacity Úřadu regionální rady.

V oblasti čerpání finančních prostředků z fondů EU doporučuji zavést kontrolu projektů a u malých obcí a dostatečně vyřešit problém se spolufinancováním. Domnívám se, že peníze z evropských fondů směřují v několika případech do oblastí, kde jsou obce zajištěny ke spolufinancování a dochází tak k realizaci méně významných projektů, přičemž by finanční podpora měla jít do obcí, které ji opravdu zhodnotí. Již na základě konzultací s představiteli bankovních společností se jeví důvěra mezi těmito subjekty jako nedostačující a tudíž docházím k těmto problémům. Došlo sice k zřízení RPZ, který je zřízen Zlínským krajem, ale tento podpůrný zdroj z mého pohledu nedokáže pokrýt veškeré spolufinancování projektů. Proto by mělo dojít k lepší komunikaci mezi bankami a projektovými žadateli, s cílem vytvořit balíček služeb podporující ze strany bank projektové žadatele.

Další doporučení vidím zejména v zabránění realizaci projektů, které mohou být v budoucnu zátěží pro veřejné rozpočty, příkladem můžou být veřejné knihovny velkého rozměru v menších obcích. Domnívám se, že by mělo dojít zejména k podpoře těch projek-

tů vytvářejících další pracovní místa, která dokážou vytvořit zisk pro jejich funkci. Cílem podpory by se měla stát dále místa, kde dochází k další realizaci pracovních míst, s čímž dochází i k motivaci zaměstnance a k celkové efektivitě vyžití finanční podpory fondů EU.

V oblasti prioritní osy Doprava vidím možnost, aby dopravní infrastruktura dosahovala kvality vyspělých zemí EU je potřeba více finančních prostředků a tvorby úspor. Tyto prostředky se dostávají zejména z poplatků, daňových poplatníků a v současné době také ze strukturálních fondů. K tomu, aby stát nastavil určitý efektivní a rovnoměrný rozvoj je potřeba provést reformu veřejných financí a následné její oživení, které je natolik alarmující, že další rozvoj bude neefektivní a nerovnoměrný. V oblasti dopravy by mělo dojít také k reformě veřejných zakázek, které jsou v současnosti aktuálním tématem a před parlamentními volbami velmi jemné téma. Nabízející pomoc ze strany USA je dostatečně poukazující na vážnost situace, která se musí vyřešit. Řešení bych viděl ve vytvoření pracovní skupiny s odpovídajícím stupněm prověrky opravňující k výkonu s důležitými informacemi.

Další doporučení vidím v efektivnějším posuzování předkládaných projektů. Z mého pohledu dochází k podávání projektů se žádostí o dotaci, která by nemusela být takového objemu, protože realizátor používá např. technologie, které se dají pořídit za nižší cenu, než uvádí. Typickým příkladem je výstavba dálnic, která dosahuje nejvyšší hodnoty realizace jednoho metru v celém evropském společenství, což je cca 1 mil. Kč. V rámci tvorby úsporných opatření by měly tyto projekty podléhat větší kontrole prováděnou auditory, s čímž by se dostavila lepší efektivnost využívání strukturálních fondů.

V oblasti prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu mé doporučení vychází zejména v revitalizaci brownfields, s čímž dojde podpoře zaměstnanosti, jehož výsledkem bude celoplošné zlepšení ekonomické situace v těchto nevyužívaných oblastech. Domnívám se, že právě díky revitalizaci těchto areálů dojde jak k odlehčení trhu nezaměstnanosti, tak i k zvýšení služeb trhu. Nevýhodou je, rušení železnic v těchto areálech, protože mnohé z nich by právě tento typ dopravy mohli využít k přepravě vyráběných produktů a vyhnout se tak zátěži městské silniční dopravy (př. průmyslový areál ve Zlíně).

V příloze uvádím přehled spolupráce projektových žadatelů s finančním trhem. Na základě konzultací s jednotlivými představiteli těchto základních společností mohu konstatovat, že mimo Regionálního podpůrného zdroj, je spolupráce ze strany bankovního sektoru bez většího zvýhodnění. Navrhuji, aby prostřednictvím jednotlivých zástupců ze stran regio-

nálních operačních programů a bankovního sektoru, byl nastaven balíček služeb například ve formě zvýhodněných úvěrů nebo zlepšení přístupu k úvěrům, protože i přes částečnou jistotu realizace programu přistupují banky k těmto projektům nedůvěřivě.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda analyzované prioritní osy 1. Doprava a 2. Integrovaný rozvoj a obnova regionu, budou naplňovat předem stanovené cíle ROP Střední Morava z pohledu alokované částky za programové období 2007-2013. Důvodem výběru analyzovaných os je největší finanční alokovaná částka z celkových 4, čímž se nabízí širší spektrum informací a dat k zhodnocení.

Předpokladem pro zpracování analýzy absorpční kapacity regionu Střední Morava (základní hodnotící materiál) bylo zhodnotit, zda alokovaná částka analyzovaných prioritních os je dostačující a čerpání dotačních titulů prostřednictvím projektových žádostí.

Hlavním výchozím dokumentem pro zpracování analýzy absorpční kapacity regionu Střední Morava, byl dokument Zpráva o realizaci ROP Střední Morava. Při zpracování analýzy absorpční kapacity jsem využil srovnávací analýzy, rozhovorů, geografického informačního systému, popisů, a došel jsem k závěru, že obě zkoumané prioritní osy mají z hlediska absorpční kapacity větší potenciál než je alokovaná finanční částka na tyto osy.

Stanovený cíl diplomové práce, tedy zhodnocení absorpční kapacity regionu Střední Morava a následné navržené doporučení na její zlepšení, byl splněn. Předpoklad, že finanční alokované částky na analyzované prioritní osy jsou dostačující, se nepotvrdil.

Při závěrečném hodnocení výstupů z uskutečněné analýzy jsem dospěl k závěru, že k přesnému posouzení dalších kroků, které mají vést k zajištění změn vedoucích k zvýšení absorpční kapacity, je nutné zohlednit další okolnosti. Mezi jinými uvádím některé z nich v doporučení.

Přínosem práce jsou tedy doporučení, která mohou být použita pro zlepšení absorpční kapacity regionu Střední Morava. Mezi základní doporučení považuji zejména reformu veřejných financí, reformu zákona 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, zavedení kontroly projektů a u malých obcí a dostatečně vyřešit problém se spolufinancováním

V oblasti podpory absorpční kapacity obou krajů, která je realizována současně jako podoblast podpory 4.2. Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu, došlo zejména k podpoře např. pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů a konferencí se zaměřením na ROP Střední Morava; vydávání brožur, publikací a dokumentů ve vazbě na programové období 2007-2013; propagační aktivity; školení manažerů, kteří zajišťují koordinaci realizace IPRÚ apod.

V oblasti komunikace ROP SM s veřejností využívá prostředky regionálních článků v médiích, tiskové zprávy, konference, semináře, magazín ROP, inzerce a webové stránky. Tato komunikace je dostatečně zajištěna, ale jedinou nevýhodou je, že si každý žadatel při realizaci svého projektu musí hlídat vyhlášení výzev. Domnívám se, že jednodušší z pohledu projektových žadatelů by bylo vytvoření databáze, kde by se jednotliví žadatelé přihlašovali s konkrétními projekty a při vyhlášení aktuální výzvy by byli automaticky informováni o jejím vyhlášení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Analýza ROP Střední Morava [online]. [2008] [cit. 2009-12-08]. Dostupný z WWW: <eia.cenia.cz/sea/download.php?id=MZP036K&field=navrh>.
- [2] *Businessinfo.cz* [online]. 1997-2010 [cit. 2010-02-26]. ROP a Prioritní osy v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop/1001614/>>.
- [3] *Czso.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/1362-04>>.
- [4] *Czso.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/krajske_rocenky>.
- [7] *Czso.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Oblast Střední Morava. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/krajske_rocenky>.
- [8] *Ihned.cz* [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: <<http://finweb.ihned.cz/c1-40692770-vlada-vydala-novy-seznam-regionu-potrebujicich-podporu-statu>>.
- [9] *Ihned.cz* [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.ihned.cz/c1-41106750-studie-infrastruktura-v-cesku-je-v-ramci-eu-i-sveta-podprumerna>>.
- [10] *Ihned.cz* [online]. 1996-2010 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-783379-titulni-strana>>.
- [11] *Monitor* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Regiony se soustředěnou podporou státu. Dostupné z WWW: <<http://monitor7.blogspot.com/2009/05/regiony-se-soustredenou-podporou-statu.html>>.
- [12] Nástroje předvstupní pomoci : [online]. [cit. 2010-01-30]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/8635/sekce/predvstupni-pomoc---ipa/>
- [13] Prováděcí dokument – Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava. 2. vyd. Olomouc, 2008. 206s.
- [14] Prováděcí dokument [online]. 2004 [cit. 2010-04-19]. ROP jihovýchod. Dostupné z WWW: <<http://www.jihovychod.cz/cs/pro-zadatele/dokumenty-ke-stazeni/aktualni-dokumenty>>.

- [15] Strukturální fondy [online]. 2010-01-30 [cit. 2010-04-19]. Operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.
- [16] Strukturální fondy [online]. 2007 [cit. 2010-01-30]. EAFRD, EFF. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/e>>.
- [17] Strukturální fondy [online]. 2007 [cit. 2010-01-30]. Aktuální situace. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>.
- [18] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: VŠE v Praze, Nakladatelství Oeconomia, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7
- [19] WOKOUN , René, et al. *Regionální rozvoj*. Praha : Linde a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [20] WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2
- [21] WOKOUN, René, et al. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.
- [22] *Zpráva o realizaci ROP Střední Morava pro Monitorovací výbor ROP SM* [online]. Odbor správy monitorovacího systému : Olomouc, 2006 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.konice.cz/files/odbor_vystavby/023_mv_09_p01_zprava_o_realizaci_rop_zpracovani_pripominek.pdf >.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AO	Auditní orgán.
CARDS	Program předvstupní pomoci, procesu stabilizace a přidružení.
ČR	Česká republika.
ČSÚ	Český statistický úřad.
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství.
ESF	Evropský sociální fond.
ESPN	Nadnárodní program evropské územní spolupráce.
EU	Evropská unie.
FF	Evropský rybářský fond.
FS	Fond soudržnosti.
GIS	Geografický informační systém.
HDP	Hrubý domácí produkt.
HND	Hrubý národní produkt.
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti.
INTERREG	Program na podporu socioekonomické úrovně příhraničních regionů.
IPA	Nástroj předvstupní pomoci.
IPRM	Integrovaný plán rozvoje měst.
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území.
ISPA	Nástroj finanční pomoci investičních projektů.
MF	Ministerstvo financí.
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj.
NOK	Národní orgán pro koordinaci.

NRP	Národní rozvojový plán.
NSRR	Národní strategický referenční rámec.
NUTS	Nomenklatura územně statistických jednotek.
OK	Olomoucký kraj.
OP	Operační program.
ORP	Obce s rozšířenou působností.
PHARE	Program předvstupní pomoci, ekonomické restrukturalizace a politické změny.
PHARE CBC	Program předvstupní pomoci, přeshraniční spolupráce.
PRK	Plán rozvoje kraje.
ROP	Regionální operační program.
RP	Regionální politika.
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova.
SM	Střední Morava
SROP	Společný regionální operační program.
SZOS	Strategické zásady společenství.
TEN-T	Transevropská dopravní síť.
Zák.	Zákon
ZK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Oblasti NUTS 2 a NUTS 3 v ČR (Pramen: ČSÚ).....	26
Obr. 2. Přehled čerpání finančních prostředků ROP v ČR.....	29
Obr. 3. Oblasti NUTS 3 a NUTS 4 v ČR (Pramen:ČSÚ).....	33
Obr. 4. Rozvojové oblasti a osy SM (Pramen:ČSÚ)	40
Obr. 5. Porovnání projektů v prioritní ose Doprava (Pramen:Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)	51
Obr. 6. Přehled plnění indikátorů u schválených projektů (Pramen:Zpráva o realizaci ROP SM).....	52
Obr. 7. GIS, Přehled projektů v obcích (Pramen:Autor)	57
Obr. 8. Celkový přehled finanční alokace pro prioritní osu Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)	58
Obr. 9. Porovnání projektů v prioritní ose Doprava (Pramen:Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)	62
Obr. 10. Přehled plnění indikátorů u schválených projektů (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)	64
Obr. 11. GIS, Přehled projektů v obcích (Pramen:Autor)	70
Obr. 12. Celkový přehled finanční alokace pro prioritní osu Doprava (Pramen: Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)	71
Obr. 13 Neúspěšnost podaných žádostí (Pramen:Autor a Zpráva o realizaci ROP SM)	73

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Tematické a regionální operační programy (Pramen: strukturální-fondy.cz)	23
Tab.2 Přehled prioritních os ROP (Pramen : businessinfo).....	27
Tab. 3. Vymezení hosp.a strukturálně slabých okresů (Pramen: Ihned.cz).....	31
Tab. 4 Vymezení oblastí s nadprůměrnou nezaměstnaností (Pramen: Ihned.cz)	32
Tab. 5. Rozvojové osy v regionu ROP SM (Pramen: ČSÚ).....	41
Tab. 6. Výběr základních indikátorů (Pramen: ČSÚ).....	43
Tab. 7. Přehled prioritních os (Pramen:ROP SM)	48
Tab. 8. Souhrnná tabulka předložených a schválených projektů včetně čerpání finančních alokací (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)	55
Tab. 9. Souhrnná tabulka předložených a schválených projektů včetně čerpání finančních alokací (Pramen : Zpráva o realizaci ROP SM)	68

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I.: Spolupráce finančního trhu s žadateli o dotace ze strukturálních fondů

Obsahem této přílohy je, na základě konzultací s představiteli společností: Regionální podpůrný zdroj, Česká spořitelna a Československá obchodní banka, v jaké míře dochází ke spolupráci finančního trhu s projektovými žadateli. Níže uvedené poznatky jsem získal prostřednictvím rozhovorů s představiteli uvedených společností.

Regionální podpůrný zdroj

Regionální podpůrný zdroj - RPZ - je společnost s ručením omezeným stoprocentně vlastněná Zlínským krajem. Založená je za účelem podpory rozvoje podnikatelské činnosti a realizace rozvojových projektů. Funguje na principu poskytování úvěrů, žadatelům o dotace z EU, a to na základě svých vyhlášených projektů, které jsou obsahově obecně zaměřeny na podnikatelskou činnost s cílem vytváření nových pracovních míst a ekonomického rozvoje.

RPZ získala své finanční zdroje z bankovních trhů v celkové výši 350 mil. Kč, které jsou určeny na úvěrování projektů podávaných žadateli.

Princip fungování této společnosti je založen na komisi, která schvaluje strategii a produkty nabízených RPZ. Je zvolen pětičlenný úvěrový výbor, který doporučuje jednateli společnosti jednotlivé projekty k poskytnutí podpory. Samotnou kontrolu fungování RPZ zajišťuje sama dozorčí rada. Komise je složená z vrcholových manažerů firem, kteří kvalifikačně, znalostně a odborně odpovídají požadavkům, které obnáší tato pozice. Na základě rozhodnutí této komise se rozhodne zda dotace poskytnuta bude nebo nikoli.

RPZ tedy funguje jako orgán poskytující zvýhodněné úvěry s dobou splatnosti 5 let, se zvýhodněnou výší úroku. Výše úroku a forma splácení se liší od typu projektu.

V praxi to probíhá tak, že na základě každé výzvy si může každý žadatel, na jehož projekt se konkrétní výzva vztahuje, podat zároveň žádost o úvěr. Následně pak probíhá proces popsany výše. Vedle výzev probíhá řada kurzů, které jsou realizovány i v rámci ROP, kde se jednotliví uchazeči, zejména starostové jednotlivých obcí vzdělávají v oblastech získání podpor.

ČSOB a Česká spořitelna

Tyto bankovní společnosti můžeme zařadit mezi největší poskytovatele finančních prostředků v rámci zkoumaného regionu. Obě společnosti fungují na stejném principu v oblasti poskytování úvěrů v rámci realizací projektů podporované EU.

Banky poskytují úvěry v této oblasti zejména na základě výběrových řízení, které probíhají dle zákona č.137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Z pohledu jednotlivých žadatelů, tj. svých klientů eviduje minimální množství těchto žádostí (zejména podnikatelské subjekty).

Výběrové řízení, do nichž se banky přihlašují, vyhlašují zejména obce a velké společnosti v regionu, které řídí stát nebo soukromá osoba. Uvedené orgány vyhlašují na základě zákona o veřejných zakázkách výběrová řízení, do kterých se banky přihlašují za cílem poskytnutí úvěru. Je nutno podotknout, co je základem zákona o veřejných zakázkách.

Veřejné zakázky jsou vždy realizovány na základě písemné smlouvy s jedním nebo více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek, služeb nebo provedení stavebních prací. Zadavatel je povinen před pořízením jakéhokoli plnění vymezit jeho předmět a stanovit jeho předpokládanou hodnotu. Z hlediska ekonomického chápání lze pojem veřejné zakázky vyložit jako účelné vynaložení prostředků, kterým hodlá zadavatel většinou dosáhnout nejrůznějších ekonomicko-sociálních cílů, ať už společensky prospěšných nebo zajišťujících optimální chod orgánů veřejné sféry.

Aby se jednalo o veřejnou zakázku, musí být současně splněny následující tři podmínky:

- zakázka musí být zadávána osobou, která je zadavatelem veřejných zakázek,
- zakázka musí zahrnovat i třeba jen potenciální prvek úplaty na straně zadavatele, a to třeba i nepeněžitě,
- musí se jednat o zakázku na dodávky, služby nebo stavební práce.

V zákoně už není stanoven ani žádný finanční limit vymezující tento pojem, takže veřejnou zakázkou je každá zakázka splňující výše uvedené podmínky, třeba i v hodnotě pouhé jedné koruny.

Doposud jsem se věnoval vymezení veřejné zakázky a její základní podmínky realizace. V zákoně o veřejných zakázkách jsou přesně definovány kategorie, které jsou povinny postupovat dle zákona. Jedná se zejména o kategorie (veřejný, dotovaný nebo sektorový zadavatel), které představuje zejména především stát (ministerstva, soudy, státní zastupi-

telství atd.), dále státní příspěvkové organizace, územní samosprávné celky (obce, kraje, rovněž městské části a obvody) a jejich příspěvkové organizace a dále tzv. jiné právnické osoby založené či zřízené za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu. Platí zde, že veřejný zadavatel převážně financuje takovouto právnickou osobu a jmenuje více než polovinu členů v jejím statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu. viz § 2.

Podle zákona není nutno postupovat v případě tzv. zakázek malého rozsahu, vymezených finančními limity, u dodávek a služeb do 2 mil. Kč a u stavebních pracích do 6 mil. Kč vždy bez DPH. Je však třeba dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a záka- zu diskriminace (§ 6). (Pramen: Deník obcí a zákon o veřejných zakázkách)

Systém poskytování úvěru funguje na základě podmínek, které musí plnit každý žadatel. Jednodušší postup při schvalování úvěru má již stávající klient, protože banka už má vytvořený přehled o jeho příjmech a výdajích a důvěra mezi oběma subjekty je na vyšší úrovni než při hodnocení žádosti nového klienta.

Poskytování úvěrů probíhá na základě předloženého projektu, kdy úvěr je vždy větší než poskytovaná částka a doba splatnosti se konkrétně liší od velikosti půjčky a od toho i podmínky splátek.

ČSOB

Tato společnost poskytuje úvěr dle typu žádosti a velikosti finanční částky. Obecně má stanovenou 5-ti letou dobu splatnosti, ale u větších projektů je doba splatnosti až do 15-ti let. Neposkytuje žádné úlevy z pohledu zvýhodněného úvěru. Hlavní podmínkou poskytnutí úvěru je splnění podmínek (kritérií), mezi které patří zejména bonita žadatele.

V rámci veřejných zakázek, ale také při poskytování úvěrů obecně, poskytuje poradenství, a to:

- Do 100 mil – Existence Asistenčního centra s.r.o., což je dceřiná společnost specializující se na poradenskou činnost v oblasti žádostí o realizaci projektů. Poskytuje služby zaměřené na posouzení žádostí, zda je možná realizace a procento úspěchu realizace, a také potřebné informace o zařazení projektu do probíhajících výzev. Spolupráce probíhá na základě písemné smlouvy mezi žadatelem a centrem, kdy platba za poskytnuté služby je realizována až po získání dotaci. Pokud nastane situace, kdy centrum nedoporučí návrh k realizaci, ale žadatel přes to trvá na zpracování jeho žádosti, platí se za služby předem.

- Nad 100 mil. – Existence Ústředního útvaru sídlícího v Praze, kde je 5 specialistů, kteří poskytují poradenství na principu stejných podmínek, ale komunikace probíhá intenzivně a delší dobu.

V rámci těchto center probíhají různé e-learningové kurzy a semináře zaměřené na podporu informovanosti v oblasti projektových žádostí, které jsou zaměřeny pouze na klienty ČSOB.

ČESKÁ SPOŘITELNA

Česká spořitelna poskytuje úvěry v oblasti projektových žádostí na základě kritérií, které musí žadatel splnit. Od typu úvěru se tak odráží splátkový kalendář a délka splatnosti úvěru. Mezi základní kritéria patří zejména bonita žadatele.

Česká spořitelna poskytuje dlouhodobý úvěr ve standardní délce 8 let a krátkodobý úvěr do 1 roku. U krátkodobého úvěru se jedná zejména o pomoc předfinancování poskytnuté dotace a u dlouhodobého úvěru se jedná o poskytnutí peněžních prostředků na celou dotaci včetně vlastních zdrojů žadatele.

Stejně jako ČSOB poskytuje Česká spořitelna poradenské služby v oblasti projektových žádostí, a to:

- Do 40 mil. Kč: Existence dceřiné společnosti Gratina zaměřená zejména na poskytování poradenských služeb v oblasti projektových žádostí. Společnost poskytuje kompletní služby v této oblasti od zpracování projektové žádosti až po realizaci projektů. Společnost není specializována jen pro své klienty, ale také pro nové žadatele. Stejně jako u Asistenčního centra (ČSOB) se jedná o zpoplatněnou službu, na základě které se klient rozhodne o možnou realizaci svého projektu. Není však podmínkou u této společnosti projekt realizovat, i když mu poskytne prvotní zhodnocení projektu, čímž se liší od Asistenčního centra.
- Nad 40 mil. Kč: Existence Centrálního střediska sídlícího v Praze: specializace na poradenství v oblasti úvěrování.

PRÍLOHA II.: PŘEHLED INDIKÁTORŮ VYCHÁZEJÍCÍ ZE SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY (Zdroj: ČSÚ, autor)

Indikátor	Měrná jednotka	Rok	ZK	OK	Střední Morava	ČR
HDP						
HDP na obyvatele v PPS	PPS	2008	16 350	14 787	15 536	19995,9
Regionální HDP na 1 obyvatele, EU27 = 100	%	2008	64,8	61,0	62,4	80,3
Regionální HDP na 1 obyvatele, ČR = 100	%	2008	81,8	74,0	77,7	100
Trh práce						
Míra ekonomické aktivity 15+	%	2008	57,9	57,0	57,4	58,5
Míra registrované nezaměstnanosti	%	2008	6,1	6,9	6,5	6,0
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	2008	22 744	23 866	23 318	25 714
Obyvatelstvo						
Střední stav obyvatelstva	osoby	2008	591 087	641 822	1 232 909	10 429 692
Celkový přírůstek obyvatel	osoby	2008	632	346	978	86412
Index stáří	%	2006	110,8	107,1	108,8	105,1
Podíl obyvatelstva ve městech	%	2006	61,1	57,5	59,1	70,1
Migrační přírůstek/úbytek	%	2008	0,63	-0,53	0,03	6,88
Cestovní ruch						
Hromadná ubytovací zařízení	počet	2008	352	357	709	7705
Kapacita ubytovacích zařízení cestovního ruchu – lůžek	počet	2008	20 926	20 553	41 479	466 832
Podíl návštěvnosti hostů v ubytovacích zařízeních regionu na návštěvnosti ČR (mimo Prahu)	počet	2008	1 682 314	1 541 368	3 223 682	27 108 883
Zdravotnictví						
Lékaři v zařízeních ambulantní péče na 10 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	25,8	30,2	28,1	30,2
Lékaři v nemocnicích na 10 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	13,1	16,2	14,7	17,6
Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel	přepočt. osoby	2008	5,4	5,4	5,4	6,1
Průměrná pracovní neschopnost	%	2008	6,1	5,6	5,8	5,2
Sociální zabezpečení						
Příjemci důchodů celkem	osoby	2008	162585	170429	333014	2754011
Průměrný důchod	Kč	2008	9430	9377	9402	9638